



Balsfjord kommune

- *for framtida*

Rådmannens forslag til:

Økonomiplan 2018 – 2021

Årsbudsjett 2018



Politisk behandling

	Sak nr	Dato
Formannskap	.../2017	16.11.2017
Offentlig ettersyn		20.11 – 5.12
Kommunestyret	.../2017	6.12.2017

7. november 2017

FORORD

Forslaget til økonomiplan bygger på en rullering av forrige plan. Utgangspunktet herfra var et redusert økonomiske handlingsrom. Det ble derfor høsten 2016 gitt en politisk bestilling til rådmannen om å ta ned aktivitets- og tjenestenivå med minimum kr 15 mill i løpet av en toårsperiode, for å skape en bærekraftig budsjettbalanse, et handlingsrom, og muligheter for utvikling og vekst.

Status i disse prosessene er at man er kommet langt på vei, men fortsatt har et stykke igjen. Samtidig er det slik at «de minst vanskelige» tiltakene nå er implementert eller foreslått som nye tiltak. Det siste stykket på veien vil bli mest utfordrende. Strukturtiltak bør påregnes.

I økonomiplanen er føringene fra k-sak 20/17 («omstillingssaken» i februar 2017) lagt til grunn. Det er også foreslått å gjennomføre en rekke andre tiltak, tiltak som i hovedsak har kommet frem gjennom arbeidet med «godt nok». Til sammen er det budsjettert inn nedtrekk på om lag 9 mill. Det gjenstår dermed om lag kr 6 mill for å nå målet om å ta ned kr 15 mill.

Årsbudsjett 2018 er i teknisk balanse ved å bruke av fondsmidler. Dette er mulig fordi det nå påregnes ekstra rammetilskudd for 2017 som gjør at man kan frigjøre fondsmidlene som var tiltenkt salderingen av budsjett 2017. Med dette forskyves delvis bruken av «gammelpengene» mens man arbeider videre med omstillingen.

For de øvrige år i økonomiplanen er rammene nedjustert andelsmessig likt med totalt kr 6,0 mill pr år, tilsvarende det gjenstående beløp i forhold til oppdraget.

Selv med den forutsetning at driftsnivået skal ytterligere ned med kr 6,0 mill fra 2019 vil kommunens reelle budsjett-

balanse være svakere enn de anbefalte målsetninger for kommunene.

Det er en rekke forutsetninger som kan endre bildet (renteøkninger, nye kostnader i tjenesteproduksjon, endringer i inntektssystemet etc). Det er også signaler om at kommunene fremover vil få svekket økonomisk handlingsrom fordi det makroøkonomisk ikke vil være bærekraftig å øke overføringene til sektoren proporsjonalt med økte oppgaver. I et slikt perspektiv vil omstillingsprosesser snarere være regelen enn unntaket fremover.

Investeringsbudsjettet er lagt på et minimumsnivå, i hovedsak av økonomiske hensyn. Dette innebærer at man fortsatt vil ha store utfordringer innenfor områdene vei og vedlikehold av bygningsmasse.

Det er som tidligere budsjettert med avdragsutsettelse, fortsatt lavt rentenivå, og pensjonskostnader skyves frem i tid.

Når det gjelder eiendomsskatt er det lagt til grunn inntekter på samme nivå som i 2017, med en viss nedtrapping fra 2019 relatert til forslaget i statsbudsjett om innstramming i forhold til beskatning på produksjonsutstyr etc. Det vil utgjøre om lag kr 4 mill for Balsfjord kommune.

Det har vært stort fokus på å innarbeide realistiske rammer for hver enkelt enhet for 2018- en nødvendig forutsetning for god økonomistyring. I hovedsak har dette medført justering av rammene for lønns- og prisvekst. Alt sett under ett er driftsbudsjettet for 2018 stramt, men styrbart for enhetene, dog uten rom for vesentlige uforutsette utgifter.

Storsteinnes, 7.november 2017
Ellen Beate Lundberg, rådmann



INNHOOLD

FORORD	2
1 INNSTILLING OG HOVEDOVERSIKTER	5
1.1 INNSTILLING TIL VEDTAK	5
1.2 DRIFTSBUDSJETT FORDELT (SKJEMA 1B)	7
1.3 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT (SKJEMA 1A)	8
1.4 ØKONOMISK OVERSIKT -DRIFT	9
1.5 HOVEDOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2B)	10
1.6 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2A)	11
2 KOMMUNENS SENTRALE RAMMEBETINGELSER	12
2.1 SENTRALE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIPLANEN	12
2.2 SKATT OG RAMMETISKUDD	12
2.3 EIENDOMSSKATT	16
2.4 MOMSKOMPENSASJON	17
2.5 RENTEKOMPENSASJON FOR INVESTERINGER	17
2.6 ORDINÆRE SKJØNNSMIDLER	17
2.7 TILSKUDD RESSURSKREVENDE TJENESTER	17
2.8 LØNNS- OG PRISVEKST, ARBEIDSGIVERAVGIFT, PENSJON	18
2.9 OM NETTO DRIFTSRESULTAT	19
2.10 STARTLÅN	19
2.11 LÅNEGJELD, RENTER OG AVDRAG	19
3 VEKST OG UTVIKLING	22
3.1 FOLKEMENGDE / BEFOLKNINGSUTVIKLING	22
3.2 SYsselSETTING OG NÆRINGSAKTIVITET	26
3.3 PENDLING	27
3.4 SAMFUNNSUTVIKLING	28
3.5 NÆRINGSUTVIKLING	29
4 SENTRALE PROSESSER OG PROSJEKTER I PLANPERIODEN	31
4.1 KOMMUNEPLAN – SAMFUNN OG AREALDEL	31
4.2 OMSTILLING OG ENDRINGSARBEID I ORGANISASJONEN	32
5 UTFORDRINGER OG MULIGHETER INNEN DE STORE TJENESTEOMRÅDENE	33
5.2 GRUNNSKOLER/ BARNEHAGER/KULTUR	33
5.3 HELSE, SOSIAL OG OMSORG	36
6 INVESTERINGER	40
6.1 FORSLAG TIL INVESTERINGSPROGRAM*	40
6.2 KOMMENTARER TIL INVESTERINGSPROGRAM	41
6.3 IKKE INNARBEIDETE INVESTERINGSTILTAK	44
7 DRIFTSTILTAK	46
7.1 INNARBEIDETE DRIFTSTILTAK	46



7.2	IKKE INNARBEIDDE DRIFTSTILTAK	48
8	DE ENKELTE RAMMEOMRÅDENE	49
8.1	FOLKEVALGTE ORGAN	49
8.2	RÅDMANN OG RÅDMANNENS STAB	49
8.3	ØKONOMI OG INTERNTJENESTEN (ØK/INT)	50
8.4	PLAN OG FORVALTNING	51
8.5	HAVN.....	52
8.6	BRANN OG REDNING	52
8.7	FELLESUTGIFTER SENTRALADMINISTRASJON.....	53
8.8	LAKSVATN OPPVEKSTSENTER.....	53
8.9	NORDKJOSBOTN SKOLE	54
8.10	STORSTEINNES SKOLE/ SFO	55
8.11	VOKSENOPPLÆRING	56
8.12	SAND SKOLE	56
8.13	MALANGSEIDET SKOLE	57
8.14	FELLESUTGIFTER FOR GRUNNSKOLE OG SFO.....	58
8.15	NORDKJOSBOTN BARNEHAGE	58
8.16	MALANGEN BARNEHAGE	59
8.17	MOAN BARNEHAGE.....	59
8.18	FELLESUTGIFTER FOR BARNEHAGE	60
8.19	HJEMMETJENESTEN LAKSVATN	60
8.20	HJEMMETJENESTEN NORDKJOSBOTN	61
8.21	OMSORGSTJENESTENE MALANGEN	62
8.22	BALSFJORD BO OG SERVICESENTER.....	63
8.23	BOLIGTJENESTEN FUNKSJONSHEMMEDE	63
8.24	FELLESUTGIFTER HELSE OG OMSORG	64
8.25	NAV - SOSIALTJENESTEN.....	64
8.26	LEGE OG MILJØRETTET HELSEVERN.....	65
8.27	ERGO- OG FYSIOTERAPITJENESTEN	66
8.28	HELSEØSTER/ JORDMORTJENESTEN	66
8.29	PSYKISK HELSE, RUS OG REHABILITERING.....	67
8.30	BARNEVERNSTJENESTEN	68
8.31	FLYKTNINGER	69
8.32	FELLESOMRÅDE HELSE OG BARNEVERN	69
8.33	BALSFJORD FOLKEBIBLIOTEK	70
8.34	BALSFJORD KULTURSKOLE	70
9	OVERSIKT OVER NEDTREKK 6,0 MILL I 2019-2021	71

Egne trykte vedlegg:

- Betalingssatser
- Tiltaksrapport (beskrivelser av driftstiltak)
- Oversikt tiltakspakke 4/utredninger



1 INNSTILLING OG HOVEDOVERSIKTER

1.1 INNSTILLING TIL VEDTAK

- 1 Økonomiplanens første år gjelder som årsbudsjett for 2018.
- 2 Eiendomsskatten vedtas slik:
 - 2.1 Eiendomsskattesatsen for boliger/landbruk/fritid settes til 7,0 promille.
 - 2.2 Nyoppført bygning som brukes som helårsbolig fritas etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c) i seks år.
 - 2.3 Nyoppført bygning som brukes som helårsbolig fritas etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c) i seks år.
 - 2.4 Offentlig videregående skole fritas for eiendomsskatt etter eiendomsskatteloven § 7 a). Fritaket gjelder også Folkehøgskolen 69 grader nord.
 - 2.5 Bygg fredet av riksantikvar eller annen kulturminnemyndighet fritas for eiendomsskatt.
 - 2.6 Eiendomsskattesatsen for verker/bruk og næring settes til 7 promille.
 - 2.7 Den årlige eiendomsskatten skal betales i to terminer med forfall 20.april og 20.oktober.
 - 2.8 Terminbeløpet avrundes til nærmeste hele krone.
 - 2.9 For eiendomsskatteåret 2018 utskrives eiendomsskatt basert på tidligere fastsatte verdier, med unntak for eiendommer som etter eiendomsskatteloven § 8 4-3 pkt 5 krever omtaksering.
- 3 Avgifter og satser vedtas i henhold til vedlegg Betalingssatser 2018.
- 4 Prognoser for skatt på inntekt og formue og rammetilskudd vedtas ihht oversikter i kap 1.3 og 1.4.
- 5 Økonomiplan vedtas som retningsgivende for de kommende år. Driftsrammene og obligatorisk budsjettoversikter vedtas ihht. kap. 1.2 - kap. 1.4.
- 6 Investeringer vedtas i henhold til hovedoversikt på kap.6.1 samt obligatoriske budsjettoversikter i kap. 1.5 og kap. 1.6.



- 7 Lånerammen for investeringer vedtas etter følgende tabell:

(1000 kr)	2018
Låneopptak nye invest.	21 643
Låneopptak enkeltsaker vedtatt i 2017	14 300
Sum låneopptak	35 943

- 8 Balsfjord kommunes trekkrettigheter (kassakreditt) for 2017 settes til 10 mill.kr. i SpareBank1 Nord-Norge.
- 9 Satser for økonomisk stønad brukes som veiledende ved utmåling av stønad til livsopphold. Satsene reguleres i tråd med endringer i veiledende satser.
- 10 Rådmannen gis fullmakt til å fordele fellespost for lønnsvekst på driftsrammene.
- 11 For å effektivere tidligere vedtak i omstillingen gis rådmannen fullmakt til å slå sammen rammene for hjemmetjenesten Laksvatn og Nordkjosbotn.
- 12 Økonomiplan 2018-2021 er i hovedsak basert på videreføring av økonomiplan 2017-2020. For å oppnå budsjettbalanse i 2018-2021 videreføres kommunestyrets vedtatte mål om et samlet omstillingskrav på kr 15 mill. Arbeide med videre omstillingstiltak med utredninger vedtas som vedlagte «oversikt tiltakspakke 4 /utredninger».



1.2 DRIFTSBUDSJETT FORDELT (SKJEMA 1B)

Oversikten viser fordelingen på driftsrammene. Summen skal samsvare med «fordelt til drift» i tabellen i kap 1.3.

Regnskap 2016 i 2016-priser. Budsjett 2017 i 2017-priser. Økonomiplan 2018-21 faste 2018-priser

(1000 kr)

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1 Politisk Styrings-/folkev.organer	2 562	3 201	2 756	3 049	2 709	3 049
11 Rådmannen m stab	7 014	7 380	8 538	7 879	7 480	7 480
13 Økonomi og interntjenesten	13 778	13 868	14 746	14 330	14 330	14 330
14 Plan og forvaltning	10 242	11 137	11 668	11 235	11 235	11 235
15 Havn	0	-561	0	0	0	0
16 Brann og redning	4 273	4 156	5 128	4 961	4 961	4 961
17 Landbruk	2 116	2 660	2 235	2 101	2 101	2 101
18 Næringsarbeide	886	881	518	509	509	509
19 Fellesutgifter sentraladm	14 201	17 477	20 194	18 405	18 405	18 405
20 Laksvatn Oppvekstsenter	13 481	13 225	12 110	11 884	11 884	11 884
21 Nordkjosbotn skole og SFO	13 555	14 103	14 953	14 700	14 700	14 700
22 Storsteinnes skole, SFO	26 855	26 292	26 893	26 439	26 439	26 439
23 Sand skole	14 293	14 966	14 516	14 271	14 271	14 271
24 Malangseidet skole og SFO	4 009	3 896	3 580	3 520	3 520	3 520
25 Voksenopplæring	1 538	1 451	1 809	1 778	1 778	1 778
29 Fellesutg. skole, SFO og voksenopp	5 661	5 456	3 924	3 573	3 573	3 573
31 Nordkjosbotn barnehage	5 503	5 912	5 983	6 089	6 089	6 089
36 Malangen barnehage	7 056	7 444	5 175	4 518	4 518	4 518
37 Moan barnehage	7 135	7 865	8 525	8 777	8 777	8 777
39 Fellesutgifter barnehager	11 166	10 470	10 869	10 685	10 685	10 685
41 Hjemmetjenesten Laksvatn	3 815	4 453	4 598	4 520	4 520	4 520
42 Hjemmetjenesten Nordkjosbotn	7 514	8 098	8 250	8 111	8 111	8 111
50 Omsorgstjen Malangen	24 911	25 154	25 997	25 743	25 743	25 743
51 Balsfjord bo- og servicesenter	52 026	50 241	52 144	51 623	51 623	51 623
52 Boligtjenesten funksjonshemmede	21 808	21 601	22 111	22 186	22 186	22 186
59 Felles helse og omsorg	6 913	9 968	6 102	5 999	5 999	5 999
60 NAV Sosial	4 370	4 818	4 909	4 826	4 826	4 826
61 Lege og miljørettet helsevern	9 527	10 070	10 358	10 183	10 183	10 183
62 Ergo- og fysioterapitjenesten	2 308	2 570	2 736	2 690	2 690	2 690
63 Helsesøstertjenesten	2 502	2 621	2 532	2 489	2 489	2 489
64 Psykiatri og rehabilitering	17 619	17 830	18 564	18 402	18 402	18 402
65 Barnevern	9 628	10 392	10 484	10 307	10 307	10 307
66 Flyktninger	327	0	0	0	0	0
69 Fellesutgifter helse	1 235	1 321	1 227	1 206	1 206	1 206
70 Folkebibliotek	670	708	752	739	739	739
71 Kulturskolen	1 842	1 769	1 863	1 832	1 832	1 832
80 Byggeforvaltning	10 164	10 406	8 533	8 789	8 789	8 789
Sum sum netto driftsrammer	342 503	353 299	355 283	348 352	347 612	347 952



1.3 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT (SKJEMA 1A)

Oversikten skal bl.a. vise hvilke midler som er til fordelt til driftsrammene.

Regnskap 2016 i 2016-priser. Budsjett 2017 i 2017-priser. Økonomiplan 2018-21 faste 2018-priser 1000 kr

Linjenavn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	-117 146	-119 270	-120 721	-120 721	-120 721	-120 721
Ordinært rammetilskudd	-225 176	-225 297	-232 197	-232 197	-232 197	-232 197
Skatt på eiendom	-24 142	-24 170	-24 270	-23 470	-22 670	-21 870
Andre generelle statstilskudd	-11 539	-2 388	-1 947	-1 887	-1 827	-1 768
Sum frie disponible inntekter	-378 003	-371 125	-379 135	-378 275	-377 415	-376 556
Renteinntekter og utbytte	-2 669	-2 370	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	8 242	10 602	10 577	10 365	9 879	9 385
Avdrag på lån	17 680	14 605	16 734	17 970	18 349	18 469
Netto finansinntekter/-utgifter	23 253	22 836	25 011	26 034	25 928	25 554
Til bundne avsetninger	5 326	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	12 627	134	0	2 537	2 124	1 299
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-9 723	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-2 217	-7 098	-2 849	-400	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-3 935	0	-61	0	0	0
Netto avsetninger	2 077	-6 964	-2 910	2 138	2 124	1 299
Overført til investeringsbudsjettet	1 437	1 101	1 751	1 751	1 751	1 751
Til fordeling drift	-351 235	-354 152	-355 283	-348 352	-347 612	-347 952
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	347 592	354 152	355 283	348 352	347 612	347 952
Merforbruk/mindreforbruk	-3 643	0	0	0	0	0



1.4 ØKONOMISK OVERSIKT -DRIFT

Oversikten viser blant annet de samlede budsjetterte driftsinntekter og driftsutgifter, samt netto driftsresultat.

Statlig anbefalt netto driftsresultat for kommunene (over tid) er 1,75% av driftsinntektene. Dette tilsvarer 8,1 mill for Balsfjord.

Regnskap 2016 i 2016-priser. Budsjett 2017 i 2017-priser. Økonomiplan 2018-21 faste 2018-priser (1000 kr)

Linjenavn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Brukerbetalinger	-20 613	-20 335	-20 838	-20 838	-20 838	-20 838
Andre salgs- og leieinntekter	-20 058	-15 587	-17 828	-17 033	-17 033	-17 033
Overføringer med krav til motytelse	-74 795	-51 630	-43 408	-43 775	-43 728	-43 775
Rammetilskudd	-225 176	-225 297	-232 197	-232 197	-232 197	-232 197
Andre statlige overføringer	-11 539	-2 388	-1 947	-1 887	-1 827	-1 768
	-5	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-117 146	-119 270	-120 721	-120 721	-120 721	-120 721
Eiendomsskatt	-24 142	-24 170	-24 270	-23 470	-22 670	-21 870
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	-493 474	-458 677	-461 209	-459 921	-459 014	-458 202
Lønnsutgifter	295 015	274 925	274 547	275 231	274 791	274 904
Sosiale utgifter	51 122	54 098	53 115	53 254	53 182	53 186
Kjøp varer og tj. som inngår i komm tj.prod.	65 971	53 101	57 224	55 938	55 709	55 933
Kjøp av varer og tj. som erstatter komm tj.prod.	32 599	37 878	32 644	32 144	32 144	32 144
Overføringer	24 273	23 351	21 818	15 424	15 377	15 424
Avskrivninger	22 436	19 588	20 032	20 032	20 032	20 032
Fordeelte utgifter	-5 870	-1 648	-2 437	-2 437	-2 437	-2 437
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	485 546	461 292	456 944	449 586	448 799	449 186
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-7 928	2 614	-4 265	-10 336	-10 215	-9 016
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-2 669	-2 370	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Mottatte avdrag på utlån	-128	-100	-100	-100	-100	-100
SUM EKSTERNE FINANSINNEKTER (E)	-2 796	-2 470	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	8 242	10 602	10 577	10 365	9 879	9 385
Avdrag på lån	17 680	14 605	16 734	17 970	18 349	18 469
Utlån	81	100	100	100	100	100
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	26 002	25 306	27 411	28 434	28 328	27 954
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANS	23 206	22 836	25 011	26 034	25 928	25 554
Motpost avskrivninger	-22 436	-19 588	-19 588	-19 588	-19 588	-19 588
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-7 157	5 863	1 159	-3 889	-3 875	-3 050
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforb	-9 723	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 217	-7 098	-2 849	-400	0	0
Bruk av bundne fond	-3 935	0	-61	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-15 876	-7 098	-2 910	-400	0	0
Overført til investeringsregnskapet	1 437	1 101	1 751	1 751	1 751	1 751
Avsetninger til disposisjonsfond	12 627	134	0	2 537	2 124	1 299
Avsetninger til bundne fond	5 326	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	19 390	1 235	1 751	4 228	3 875	3 050
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK	-3 643	0	0	0	0	0



1.5 HOVEDOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2B)

Dette skjemaet viser fordelingen av investeringsmidler på ulike prosjekter i økonomiplanperioden. Linja Sum nye brutto investeringer skal samsvare med totalt finansierungsbehov i skjema 2A.

Investering i anleggsmidler	2018	2019	2020	2021
fra budsjettskjema 2A)				
Rullering IKT plan ink barnehage	1017	750	750	750
IKT plan grunnskole	505	505	505	505
HR- verktøy	200			
Kommunale veier	1687			
Utvidelse kirkegård	200			
Kuben - ombygging NAV	8777			
Kuben - ombygging leiligheter deler av 2 etg	6000	2500		
Kuben - opparbeidelse av parkering og bussholdplass	1650			
Lås/sikring av bygg	338			
Nytt vognskur Nordkjosbotn barnehage	125			
Ombygging Kløverlund til hybler/leiligheter	4375			
Rådhuset - påkostning deler tak	138			
Solavskjerming Moan barnehage og lokalene	220			
Utrede ny brannstasjon	250			
Salgsinntekter investering - avsettes til investeringsfond	450	450	450	450
Startlån 2018	14000	14000	14000	14000
Avdrag tidligere startlån	3865	840	1400	1960
KLP egenkapitalinnskudd	1751	1751	1751	1751
Sum nye brutto investeringer	45548	20796	18856	19416



1.6 OBLIGATORISK BUDSJETTOVERSIKT INVESTERING (SKJEMA 2A)

Dette skjemaet viser det totale investeringsbehovet, og oversikt over finansieringskildene. Årets finansieringsbehov er spesifisert i enkeltprosjekter i skjema 2B, og beløpene skal samsvar

	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i anleggsmidler	25 482	2 500	0	0
Utlån og forskutteringer	14 000	14 000	14 000	14 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 751	1 751	1 751	1 751
Avdrag på lån	3 865	840	1 400	1 960
Avsetninger	450	450	450	450
Årets finansieringsbehov	45 548	19 541	17 601	18 161
Bruk av lånemidler	-38 234	-16 500	-14 000	-14 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-100	-100	-100	-100
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 248	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-3 865	-840	-1 400	-1 960
Andre inntekter	-350	-350	-350	-350
Sum ekstern finansiering	-43 447	-17 440	-15 500	-16 060
Overført fra driftsregnskapet	-1 751	-1 751	-1 751	-1 751
Sum finansiering	-45 548	-19 541	-17 601	-18 161



2 KOMMUNENS SENTRALE RAMMEBETINGELSER

2.1 SENTRALE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIPLANEN

- 3 Faste 2018-priser i hele økonomiplanperioden.
- 4 Årslønnsvekst 2017 til 2018 er satt til 3,0 % ihht statsbudsjett.
- 5 Kommunal deflator, et makroøkonomisk estimat for kommunenes kostnadsvekst fra 2017 til 2018, er satt til 2,6 % ihht statsbudsjettet.
- 6 Lånopptaket for 2018 tas opp i midten av året 2018.
- 7 Rentesats på eksisterende lånekontrakter med flytende rentebetingelser samt nye låneopptak er lagt inn med en gjennomsnittlig nominell rente på 2,0% for alle årene i økonomiplanperioden.
- 8 Årsverk på skolene er basert på ressurstilodelingsmodell for skolene, for skoleåret 2017/18. Modellen vil rulleres vår 2018 med tanke på skoleåret 2018/19.
- 9 Årsverk i barnehagene er basert på barnetall og bemanningsnormer for barnehager.
- 10 Årsverk for øvrige enheter er basert på årsverk i budsjett 2017, korrigert for vedtak i kommunestyret som måtte medføre endringer i dette.

2.2 SKATT OG RAMMETILSKUDD

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (på inntekt og formue), eiendomsskatt, momskompensasjon og andre ikke øremerkede statlige tilskudd.

Når det gjelder *skatt på inntekt og formue og rammetilskudd* er det for 2018 tatt utgangspunkt i forutsetningene i statsbudsjettet slik dette ble fremlagt av regjeringen. Deretter er det foretatt nedjustering på kr 1,3 mill relatert til at folkeveksten i Balsfjord forutsettes å ikke holde tritt med landet. Det er i sum lagt til grunn skatt på inntekt og formue og rammetilskudd på kr 352,9. Dette nivået er videreført for de øvrige år i planperioden.

ENDRINGER I INNTEKTSSYSTEM

Det er ikke gjort vesentlige omlegginger i inntektssystemet som berører Balsfjord for 2018.

Av de justeringer som er gjort er det av størst betydning at Nord-Norge tilskuddet ikke er justert for lønns- og prisvekst.

På kort sikt (2018) er 84% av rammetilskuddet «låst», i hovedsak mot folketall/ sammensetning pr 1.7.2017. Disse inntektene er dermed en forutsigbar faktor for 2018. Dette betyr videre at usikkerheten i rammetilskuddet i 2018 er relatert til inntektsutjevningen. Denne usikkerheten består dels i usikkerhet omkring den faktiske nasjonale skatteinnngang neste år, og dels i usikkerhet om hva som vil være det faktiske folketallet pr 1.1.2018 (som er telledato for inntektsutjevning 2018).



Når det gjelder folketallsutviklingen er det i budsjettet *forutsatt* at befolkningen vil være uendret 2.halvår 2017. Med denne forutsetning, og samtidig forutsette at befolkningen i Norge fortsetter å vokse 2.halvår 2017, gir beregningsmodellen for rammetilskudd en nedjustering av inntektssiden på kr 1,3 mill i forhold til de tall som kom i forbindelse med statsbudsjett. Effekten av avvik fra dette er slik at +/- 1 person for Balsfjord utgjør merinntekt/mindreinntekt på ca kr 29 000. Det betyr at dersom det faktisk blir en befolkningsvekst på 10 personer 2.halvår, samtidig som utviklingen i landet blir ihht prognose, så blir det merinntekt på kr 290 000 i 2017 (og motsatt dersom vi mister 10 personer). Dette betyr også at vi må ha en befolkningsvekst på 45 personer 2.halvår 2017 for å «hente inn» de 1,3 mill nevnt innledningsvis i avsnittet.

Når det gjelder usikkerhet i forhold til den faktiske skatteinngangen på landsbasis, legges det til grunn at man ikke har grunnlag for å sette andre forutsetninger enn det som er kommet fra sentralt hold gjennom statsbudsjettet. Det er imidlertid greit å være oppmerksom på at det ikke er noen systematiske sammenhenger på om det her ender bedre eller dårligere ut enn anslagene i statsbudsjett. Eksempelvis ble det i 2016 betydelige merinntekter til kommunesektoren (relatert til ekstraordinære utbytter til personlige skatteyttere). Det samme forventes å skje i 2017. I 2014 og 2015 var imidlertid den samlede skatteinngang til sektoren lavere enn anslått i statsbudsjettene høsten i forkant. Før dette var det en rekke år med merinntekter.

For øvrig er sammenhengen slik at *dersom* den samlede skatteinngang til kommunene blir f.eks 1,0% lavere enn forutsatt i statsbudsjett, så blir det en mindreinntekt for Balsfjord (via inntektsutjevninga) på kr

1,6 mill i 2018. Motsatt skjer ved evt økt samlet skatteinngang.

Folketallsutviklingen ihht prognosene fra statistisk sentralbyrå tilsier at innbyggertallet øker, og spesielt i den eldre delen av befolkningen. Dersom man forutsetter at økte demografikostnader vil bli kompensert over rammetilskudd, kan man i en økonomiplan budsjettere med økte *inntekter*. Skal dette være realistisk bør man imidlertid samtidig også budsjettere inn økte *kostnader* relatert til demografiske endringer. Slike kostnadsøkninger fremover i tid er ikke fanget opp i økonomiplanen. Inntektssiden er derfor heller ikke korrigert. Dette innebærer at de budsjetterte inntekter for 2018 er videreført ut planperioden.

MER OM LOKAL SKATT

Anslag for skatt for Balsfjord i 2018 er satt til kr 121,7 mill. Det er her tatt utgangspunkt i anslått skatteinntekt for 2017 (ihht 2.tertialrapport). Videre er det forutsatt en økning på 1,6%. Dette er tilsvarende økningen i skatt pr innbygger som er forutsatt i statsbudsjett for kommunesektoren samlet.

Dersom skatteinngangen i Balsfjord i 2018 isolert sett avviker fra budsjettert, vil dette i stor grad oppveies av motsatt effekt på inntektsutjevninga. For kommunens samlede inntektsside er således den nasjonale skatteinngangen av størst betydning.

ENKELTELEMENTENE I SKATT/RAMMETILSKUDD

Rammetilskudd for Balsfjord fremkommer som summen av innbyggertilskuddet (inkl utgiftsutjevning), Nord-Norge-tilskudd og skjønntilskudd. I tillegg kommer inntektsutjevningen, som kompenserer skattesvake kommuner.



Det overordnede formål med systemet er å korrigere for ulike strukturelle utfordringer (utgiftsutjevning) og forskjeller i skatteinntekter (inntektsutjevning), for slik å bidra til at kommunene kan yte et likeverdig tjenestetilbud.

Ved utregningen av innbyggertilskuddet ligger det et fast beløp pr innbygger i bunn (kr 23.726). Deretter blir tilskuddet korrigert for forskjeller i beregnet utgiftsbehov mellom kommunene ut fra ulike kriterier (utgiftsutjevning). Balsfjord har et beregnet utgiftsbehov som er 13,1% høyere enn landsgjennomsnitt, hvilket utgjør kr 37,9 mill for 2018.

Nord-Norge-tilskudd er begrunnet ut fra regionalpolitiske hensyn. Tilskuddene skal bidra til et bedre tjenestetilbud og høy kommunal sysselsetting i områder med et konjunkturavhengig næringsliv. Nord-Norge-tilskuddet utgjør for 2018 kr 18,6 mill for Balsfjord.

Inntektsutjevningen er den kompensasjonen som Balsfjord får som følge av at man har relativt lave skatteinntekter (eiendomsskatt er her holdt utenom). Balsfjord har hatt et gradvis økende nivå i forhold til andre kommuner, men ligger fremdeles lavt, på ca 71% av landsgjennomsnitt pr innbygger. Kommunen er derfor svært avhengig av inntektsutjevningen. For 2018 er denne 38,1 mill.

I økonomiplanperioden er det lagt til grunn videreføring av nivået for 2018 videre i planperioden. Usikkerhet i dette består i tillegg til usikkerheten rundt eventuelle endringer i inntektssystemet også i folketallsutviklingen fremover. Dersom man skal ha «samme andel av kaka», må man ha en befolkningsvekst som tilsvarer veksten i landet.

1000 kr	prognose 2017	2018	2019	2020	2021
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	132 720	134 906	134 906	134 906	134 906
Utgiftsutjevningen	36 779	37 862	37 862	37 862	37 862
Overgangsordning - INGAR	-574	-406	-406	-406	-406
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	837	746	746	746	746
Nord-Norge-tilskudd/Namdalsstilskudd	18 694	18 641	18 641	18 641	18 641
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	1 939	1 686	1 686	1 686	1 686
Budsjettavtale H, FrP, KrF, V - Stortinget	-426				
RNB 2017 - endringer i rammetilskudd	284				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	190 252	193 435	193 435	193 435	193 435
Netto inntektsutjevning	38 134	38 762	38 762	38 762	38 762
Sum rammetilskudd	228 386	232 197	232 197	232 197	232 197
Rammetilskudd - endring i %	1,4	1,7	1,7	1,7	1,7
Skatt på formue og inntekt	118 770	120 721	120 721	120 721	120 721
Skatteinntekter - endring i %	1,4	1,6	1,64	1,64	1,64
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	347 156	352 918	352 918	352 918	352 918

Tabell 2: Rammetilskudd og skatt på inntekt og formue i planperioden



Tabellen nedenfor viser hvilke kriterier som legges til grunn for korrigering av utgiftsbehov mellom kommunene, og viser de nye kostnadsnøkler som gjelder fra 2018, og utslaget for Balsfjord, som summerer seg til at Balsfjord har et beregnet utgiftsbehov som er 13,1% høyere enn landsgjennomsnitt.

	Balsfjord				Bruk av folketall 1.7.2017	
	Vekt	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
					kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	99	0,77700	-0,12 %	-60	-344
2-5 år	0,1414	191	0,71894	-3,97 %	-1 994	-11 336
6-15 år	0,2646	624	0,91242	-2,32 %	-1 162	-6 610
16-22 år	0,0225	520	1,03690	0,08 %	42	237
23-66 år	0,1033	3 039	0,92942	-0,73 %	-366	-2 080
67-79 år	0,0551	849	1,41778	2,30 %	1 155	6 566
80-89 år	0,0758	305	1,59765	4,53 %	2 273	12 922
over 90 år	0,0382	59	1,22898	0,87 %	439	2 495
Basistillegg	0,0189	1	2,66320	3,14 %	1 577	8 967
Sone	0,0101	95 868	4,34640	3,38 %	1 696	9 641
Nabo	0,0101	29 005	2,86849	1,89 %	947	5 383
Landbrukskriterium	0,0021	0	4,02360	0,63 %	319	1 811
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0071	30	0,56296	-0,31 %	-156	-885
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	2	0,00941	-0,83 %	-417	-2 374
Dødlighet	0,0451	47	1,05991	0,27 %	136	771
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0164	127	0,96095	-0,06 %	-32	-183
Lavinntekt	0,0103	214	0,76125	-0,25 %	-123	-701
Uføre 18-49 år	0,0065	133	1,30468	0,20 %	99	565
Opphopningsindeks	0,0096	0	0,40719	-0,57 %	-285	-1 623
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	473	0,97755	-0,04 %	-22	-124
PU over 16 år	0,0483	33	1,57187	2,76 %	1 386	7 879
Ikke-gifte 67 år og over	0,0451	619	1,67696	3,05 %	1 532	8 709
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0173	47	1,07976	0,14 %	69	394
Innbyggere med høyere utdanning	0,0190	744	0,52277	-0,91 %	-455	-2 586
1 Kostnadsindeks	1,0000		1,13144	13,14 %	6 594	37 493
(Tillegg/trekk kr pr innb.)						
					Alle tall i 1000 kr	
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr					37 493	
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler					<u>369</u>	
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)					<u>37 862</u>	
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:					50 167	

Tabell 3: Kriterier for korrigering av utgiftsbehovet for Balsfjord kommune.



2.3 EIENDOMSSKATT

Balsfjord kommune vedtok 12.2.2007 å innføre eiendomsskatt i hele kommunen fra og med 2007.

For 2010 ble det vedtatt sats på 4,0 ‰ for boliger/landbruk/fritid, og 7,0 ‰ for verker/bruk og næring. Det ble ikke vedtatt bunnfradrag. For 2011 ble det vedtatt sats på 6,0 ‰ for boliger/landbruk/fritid, og 7,0 ‰ for verker/bruk og næring. Det ble ikke vedtatt bunnfradrag. For 2012 ble det vedtatt opptrapping av sats til 7,0 ‰, som også ble vedtatt for 2013 og i årene deretter.

I 2016/17 har det pågått arbeide med ny taksering av alle eiendommene i kommunen. I etterkant av dette vedtok kommunestyret i sak 75/17 følgende:

- *Det pågående arbeidet med retaksering stoppes.*
- *Eiendomsskatt for 2018 skrives ut på bakgrunn av gammel takst.*
- *Omtaksering i påvente av ny behandling av eiendomsskatten skal likevel skje*
 - o *Når det har foregått deling av eiendommen*
 - o *Når bygninger nedrives eller ødelegges av brann eller lignende.*
 - o *Når det føres opp nye bygninger på eiendommen*
- *Kommunestyret ber rådmannen legge fram ny sak hvor ulike alternativer for verdifastsettelse i henhold til eiendomsskatteloven belyses.*

På bakgrunn at kommunestyrevedtaket i sak 75/17 er det i økonomiplan budsjettert med samme inntekt i 2018 som det forventes å få i 2017.

Utover dette er det lagt til grunn et inntektstap relatert til at det i statsbudsjett er foreslått å fjerne adgangen til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonsutstyr/ installasjoner. Forslaget innebærer at grunnlaget fra alle infrastrukturtiltak (f.eks kraftnett) og størsteparten av industrianlegg blir borte.

Det er foreslått overgangsregler som skal gi trinnvis reduksjon i inntekter over fem år fra og med 2019. Med utgangspunkt i at disse inntektene utgjør om lag kr 4 mill for Balsfjord, er det i økonomiplan lagt inn en gradvis nedtrapping av inntektene fra 2019 med kr 0,8 mill pr år.

Kategorien «verk og bruk» opphører fom 2019, og skal i fremtiden bli regnet som næringseiendom. Denne endringen vil medføre at tidligere takseringer etter regler for «verk og bruk» må omtaksters med virkning fra 2019.

Eiendomsskatteloven § 8 A-4. adgang til å foreta kontorjustering av grunnlaget med inntil 10% pr år. En slik økning er det ikke lagt til grunn for i økonomiplan, men ville ha utgjort et inntektspotensial på kr 2,3 mill for 2018.

Ut fra forutsetningene ovenfor fremgår det av tabell 4 hvorledes det er budsjettert med eiendomsskatteinntekter i økonomiplanperioden.

(1000 kr)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Eiendomsskatt "Verk og bruk"	8 292	8 300	8 270	7 470	6 670	5 870
Eiendomsskatt "Annen fast eiendom"	15 850	15 870	16 000	16 000	16 000	16 000
sum	24 142	24 170	24 270	23 470	22 670	21 870



Tabell 4: budsjetterte inntekter eiendomsskatt

2.4 MOMSKOMPENSASJON

Fra 1.1.2014 kom regelendringer om at refusjonen av merverdiavgiften fra investeringer i sin helhet skulle inntektsføres direkte i investeringsregnskapet. Etter dette var det ikke lengre anledning til å saldere driftsregnskap med bruk av momskompensasjon av investeringer.

Når det gjelder refusjon av merverdiavgift i driftsregnskapet regnskapsføres denne på de respektive enheter/budsjettområder hvor dette genereres.

2.5 RENTEKOMPENSASJON FOR INVESTERINGER

Balsfjord kommune mottar rentekompensasjon gjennom følgende ordninger;

- Investeringer i grunnskolen – reform 97 (siste år 2017)
- Investeringer innenfor eldreomsorg
- Investeringer vedr. skolebygg

Rentekompensasjon for de to sistnevnte ordninger er beregnes ut fra særskilt forskrift i husbanken. I økonomiplanen er det forutsatt 2,0% rente.

1000 kr	2018	2019	2020	2021
Ref. grunnskolen-reform 97	0	0	0	0
Ref. eldreomsorg	1 599	1 575	1 551	1 527
Ref. skoleutbygging	347	312	276	241
Sum	1 947	1 887	1 827	1 768

Tabell 5: Sum rentekompensasjonsordninger i planperioden.

2.6 ORDINÆRE SKJØNNSMIDLER

Balsfjord kommune har fått tildelt kr 1,7 mill i *ordinære* skjønnsmidler for 2018.

Nivået for de øvrige år er ukjent, men forutsettes videreført på samme nivå.

(1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Ordinære skjønnsmidler	1 686	1 686	1 686	1 686

Tabell 6: Ordinære skjønnsmidler som legges til grunn i planperioden.

Tildeling i 2016 var for øvrig kr 2,3 mill, og i 2017 kr 1,9 mill.

2.7 TILSKUDD RESSURSKREVENDE TJENESTER

For tilskudd ressurskrevende tjenester er det tatt utgangspunkt i aktivitetsnivået i 2017. Videre er det foretatt justeringer pga endret aktivitetsnivå ihht budsjettforslaget, samt korrigert for endrede beregningsforutsetninger ihht forslag til statsbudsjett.

Innslagspunktet for refusjonen er i forslag til statsbudsjett øket til kr 1 235 000 for regnskapsåret 2017. Det er en økning på kr 50 000 pr bruker utover prisjustering. Dette er en reell innstramming som utgjør inntektstap på ca. kr 0,6 mill for Balsfjord.

Selv om det kan forventes prisjusteringer av innslagspunkt for regnskapsåret 2018 (bekjentgjøres neste høst), er det rimelig å legge til grunn at kommunens utgiftsgrunnlag øker tilsvarende som følge av lønnsvekst, slik at tilskuddet ikke påvirkes vesentlig.

Kompensasjonsgrad over innslagspunkt er i statsbudsjett foreslått uendret på 80%.

I sum er det for 2018 budsjettet med kr



15,4 mill i tilskudd ressurskrevende tjenester.

2.8 LØNNS- OG PRISVEKST, ARBEIDSGIVERAVGIFT, PENSJON

LØNNS- OG PRISVEKST

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2017 til 2018 på 2,6 %. Denne satsen ligger til grunn for selve prisjusteringen av nivået for *skatt/rammetilskudd* til kommunesektoren. Kommunal deflator er sammensatt av lønnsveksten og prisveksten på varer og tjenester:

	Anslag	VEKT
Lønnsvekst	3,0 %	2/3
Varer og tjenester	1,8%	1/3
Kommunal deflator	2,6%	1/1

Tabell 7: *Prisvekst for kommunale varer og tjenester for 2017 til 2018.*

Rammeområdene er kompensert for lønnsoppgjøret 2017, inklusive overhenget til 2018.

På rammeområde 19 er det, basert på forutsetning om lønnsvekst på 3,0% fratrasket antatt overheng 1,3%, avsatt kr 5,6 mill til dekning av lønnsoppgjør 2018. Disse midlene vil bli regulert ut på rammeområdene når lønnsoppgjøret er kjent.

ARBEIDSGIVERAVGIFT

Det legges til grunn 5,1 % arbeidsgiveravgift. Satsen er bestemt ut fra hvor man geografisk har «kontorsted». Balsfjord ligger i sone 4A.

PENSJON

Det budsjetteres med pensjonssats 15,09% for Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og 11,04% for Statens pensjonskasse (SPK). Prosentsatsene er «netto» satser etter hensyntaken av premieavvik, dvs. i samsvar med det som vil bli kostnadsført på rammeområdene. Pensjonssatsene er for øvrig basert på prognoser for pensjonskostnad fra hhv. KLP og SPK.

Det er i budsjettet med kr 36,8 mill i *pensjonskostnad* i 2017.

PREMIEAVVIK

Premieavviket er differansen mellom kostnadsførte pensjonskostnader i regnskapet og betalte pensjonspremier.

Gamle premieavvik (t.o.m. 2011) kostnadsføres seinere år med 1/15 pr år. Premieavvik som oppsto i 2012 og 2013 kostnadsføres med 1/10 pr år. Premieavvik som oppstår i 2014 og seinere skal kostnadsføres på 7 år. Kostnadsføringer av gamle premieavvik kalles for øvrig «amortisert premieavvik».

I kommunens balanseregnskap ligger det for øvrig et akkumulert premieavvik pr 1.1.2017 på kr 31,3 mill. Anslagene for premieavvik *fremover* er alltid svært usikre.

Det akkumulerte premieavvik anslås å gå ned ca kr 5 i 2017, men opp igjen med ca kr 10 mill i løpet av 2018.

Beløpsstørrelsene er bekymringsfulle. Forholdet er det samme for de fleste kommuner, men det representerer uansett utfordringer for kommuneøkonomien fremover.

2.9 OM NETTO DRIFTSRESULTAT



Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene. Det viser hva som er igjen etter at alle utgifter er trukket fra alle årets inntekter. Netto driftsresultat viser dermed hvor mye som kan avsettes til seinere bruk eller finansiere investeringer, og er dermed et uttrykk for kommunens handlefrihet.

Anbefalt nivå på netto driftsresultat var 3,0% av driftsinntektene frem til 2013, og 1,75% av driftsinntektene fra og med 2014.

Det er for 2018 budsjettet med negativt netto driftsresultat på 1,2 mill. Dette reflekterer at man bruker av oppsparte midler for å holde driftsnivået oppe. Nøkkeltallet synliggjør dermed tydelig den reelle ubalansen mellom driftsinntekter og utgifter i budsjettet for 2017. Det anbefalte nivå på 1,75% tilsvarer for øvrig et netto driftsresultat kr 8,1 mill. I forhold til dette måltallet er man med et negativt netto driftsresultat på 1,2 mill i 2018 dermed kr 9,3 mill «skjev».

Dette tilsier, sammen med forhold som usikkerhet om realisering av innsparingsmålene i økonomiplanen, relativt høy lånegjeld, små reserver og kommende demografiske endringer, at balansen i økonomiplanen reelt sett er svært skjev.

2.10 STARTLÅN

Det er budsjettet med bruk av kr 14,0 mill i startlånsmidler for videre tildeling i 2018.

Pr 1.1.2017 var ekstraordinært mye ubrukte startlånsmidler som følge av lav utlånsaktivitet i 2015 og 2016. Dette var bakgrunnen for at vedtatt låneopptak for

2017 ikke ble gjennomført, jfr finansrapportene. Det har også vært svært lav utlånsaktivitet i 2017. Pr 1.11.2017 var det kr 15,9 mill disponibelt. Det legges derfor opp til at utlånsaktiviteten i 2018 benytter tidligere års ubrukte midler, og at det derfor ikke er behov for nytt låneopptak i 2018.

Rentesats for startlån følger den til enhver tid gjeldende sats hos husbanken, med et påslag for 0,25%-poeng (kommunens adm.tillegg).

For øvrig er det slik at *rentene* budsjetteres over driftsregnskap, mens *avdrag* skal budsjetteres over investeringsregnskap.

2.11 LÅNEGJELD, RENTER OG AVDRAG

Ved inngangen til 2017 hadde kommunen en lånegjeld på kr 488,7 mill (inkl startlån og ubrukte lånemidler). Dersom man holdt utenom startlånsmidler og ubrukte lånemidler var lånegjelda kr 378,9 mill. Dersom man holder utenom startlånsmidler og ubrukte lånemidler var status 1.1.2017 at vi lå lavere enn fylkesgjennomsnitt i lånegjeld pr innbygger, og over landsgjennomsnitt.

Renteanslaget for lån på flytende betingelser er satt slik:

	2018	2019	2020	2021
Rentesats	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Tabell 8: Rentesats som legges til grunn i planperioden.

Den flytende renta i kommunalbanken ligger pr oktober 2017 på 1,5%. Det er pr oktober ikke indikasjoner på snarlig økning. Siste rentebane fra Norges bank (pengepolitisk rapport 3/2017) indikerer



nokså stabilt rentenivå det nærmeste året, og gradvis opptrapping deretter.

Renteanslaget for 2018 vurderes «nøkternt» ut fra de prognoser og markedsforhold som er pr i dag. Det er mest sannsynlig at det vil bli noe besparelser i forhold til budsjetterte 2,0% i 2018. For 2019 og særlig 2020/2021 er det usikkert om det vil være tilstrekkelig med 2,0%. Man vet også at følsomheten ved renteendringer er stor (høy lånegjeld/lav bindingsgrad), og historien viser at rentesvingninger gjerne skjer raskere enn forventet når de først kommer.

Kommunens relativ store lånegjeld innebærer at man er følsom for endringer i rentenivå. En endring på 1,0%-poeng utgjøre (netto) om lag 2,4 mill på årsbasis, jfr finansrapport i 2.tertialrapport.

grunnlaget for renteinntekter fra penger i bank tas det utgangspunkt i gjennomsnittslikviditet på kr 60,0 mill. Når det gjelder *grunnlag* for beregning av renteinntekter på utlånte startlånsmidler tas det utgangspunkt i utlånte midler kr 50,2 mill.

SÆRSKILT OM LÅNEOPPTAK I 2018 FOR SAKER VEDTATT I 2017

I 2017 er det vedtatt enkeltsaker som innebærer låneopptak på til sammen 14,3 mill. Det foreslås å ta disse lånene opp sammen med lån for nye investeringer i 2018. Disse enkeltsakene består av:

saksnr. i sak		Beløp
16/17	Anvendelse av areal i Kuben.bev. PPT/VO/flyktn.	8 485 000
36/17	Utredning utvidelse av Malangen barnehage	5 815 000
Sum		14 300 000

For *renteinntektene* legges det til grunn samme rentebane som for renteutgiftene, jfr. avsnitt ovenfor. Når det gjelder

RENTEINNTEKTER



OVERSIKT OVER RENTER OG AVDRAG

Med renteforutsetningene ovenfor er utvikling i renter/avdrag på lån slik:

a) For eksisterende lån

(1000 kr)	2018	2019	2020	2021
Renter	10 353	9 882	9 411	8 939
Avdrag	19 565	19 565	19 565	19 565
Sum	29 918	29 447	28 976	28 504

b) For foreslåtte investeringer iht. kapittel 6.1 slik:

(1000 kr)	2018	2019	2020	2021
Renter	224	483	468	446
Avdrag	169	1 405	1 784	1 904
Sum	393	1 887	2 252	2 350

c) Sum renter/avdrag: (= a+b)

(1000 kr)	2018	2019	2020	2021
Renter	10 577	10 365	9 879	9 385
Avdrag	19 734	20 970	21 349	21 469
Sum	30 311	31 334	31 228	30 854

d) Fratrekk minsteavdrag¹

(1000 kr)	2018	2019	2020	2021
Avdrag	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

e) til budsjettering: (= c – d)

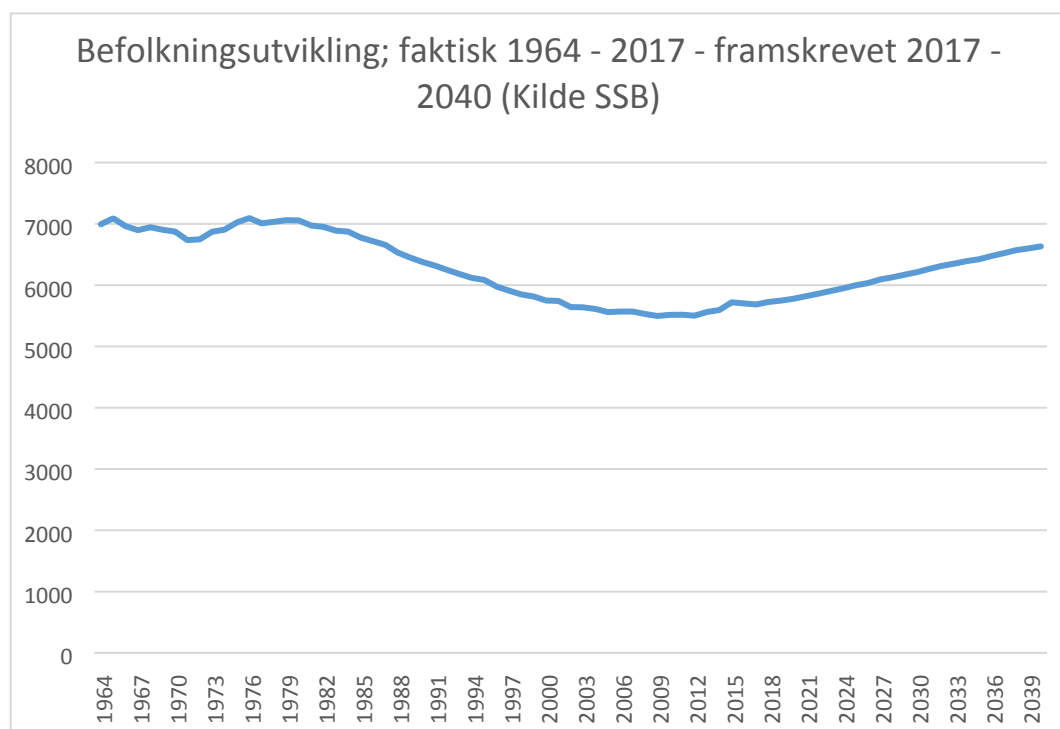
(1000 kr)	2018	2019	2020	2021
Renter	10 577	10 365	9 879	9 385
Avdrag	16 734	17 970	18 349	18 469
Sum	27 311	28 334	28 228	27 854

¹ Ved å foreta en avdragsutsettning på kr 3,0 mill (i forhold til inngåtte låneavtaler) vil budsjetterte avdrag være innenfor minsteavdragskravet («iht forenklet metode»).

3 VEKST OG UTVIKLING

3.1 FOLKEMENGDE / BEFOLKNINGSUTVIKLING

Pr. 1.1. 2017 hadde Balsfjord kommune et innbyggertall på 5 685 innbyggere.



Figur 1: Folketallsutviklingen 1990-2017 og prognosene frem til 2040. (Kilde: SSB)

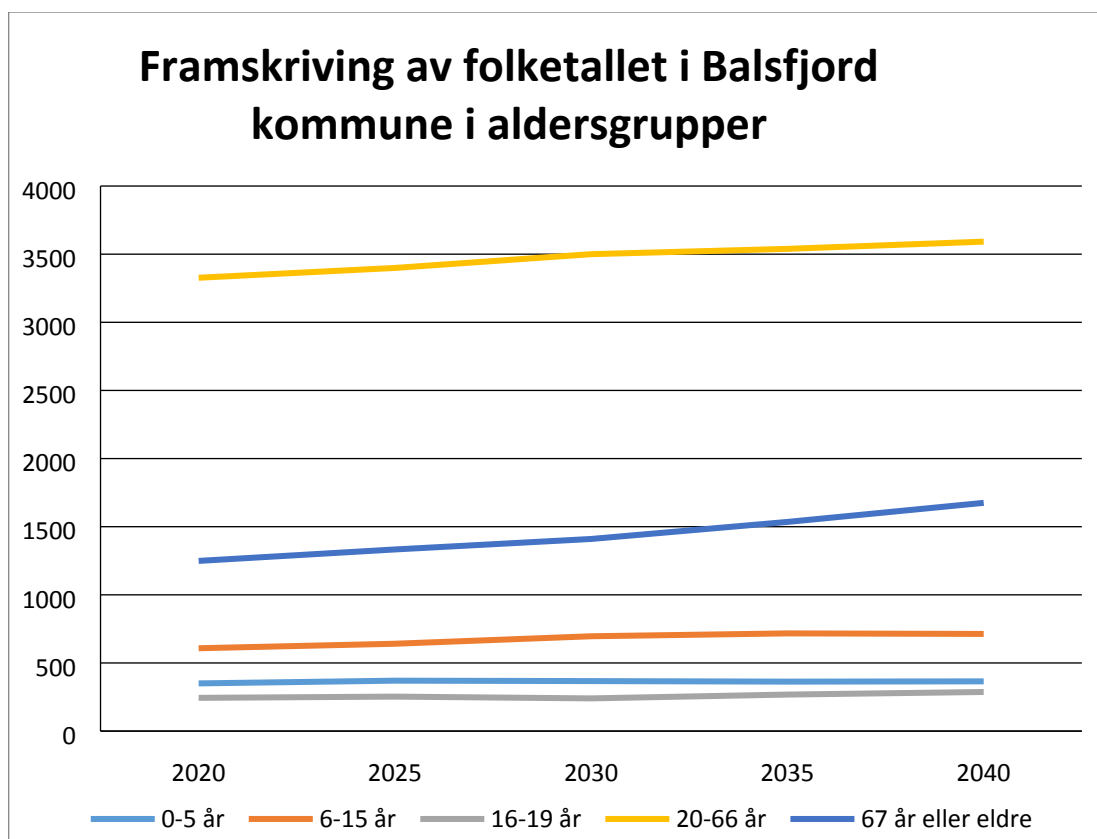
Da hovedtyngden av befolkningsøkningen de siste årene kommer av tilflytting, som for en del er konjunkturavhengig, er prognosen usikker. Som kurven i figuren viser har det vært en lang nedgangsperiode i befolkningsutviklingen siden midten av 1970-tallet. Denne trenden bremses opp etter tusenårsskiftet og synes nå å ha snudd til vekst. Vi ser også et skifte i innenlands flytting til kommunen, etter at den har gått fra å være negativ til positiv noen år. De to siste årene har likevel vist en svak nedgang. Dette er ikke spesielt for Balsfjord da befolkningsveksten

nasjonalt også har avtatt. Videre vekst vil primært avhenge av økt tilgang på arbeidsplasser og tilflytting.



BEFOLKNINGSSAMMENSETNING/
DEMOGRAFISK UTVIKLING 2017 -2040

Figur 2. viser alderssammensetningen i kommunen i 2020, 2030 og 2040, basert på SSBs framskrivninger.



Figur 2: Befolkningssammensetning ihht. ssb-prognose for 2020, 2030 OG 2040 – Absolutte tall. (Kilde: SSB)

Befolkningssammensetningen i kommunen har betydning både for inntektene til kommunen og for etterspørselen av kommunale tjenester²⁾. Prognosene framover gir oss et bilde av hvordan behovet for forskjellige tjenester kan endres over tid. SSB-prognosen viser hvordan befolkningsutviklingen forventes å bli fram mot 2040, og linjene viser utviklingen i sentrale aldersgrupper. SSB

forventer en økning i folketallet på nær tusen innbyggere til 2040. Av dette vil barn under 15 år øke med nær hundre personer. Unge i videregående skolealder vil være relativt stabilt. For personer i yrkesaktiv alder, mellom 20 og 66 vil økningen være på ca. 350 personer. Aldersgruppa over 67 år vil ha sterkest vekst.

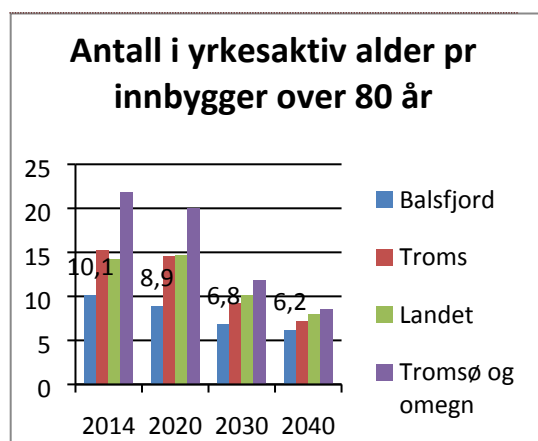
Den demografiske utviklingen får betydning for tjenesteproduksjonen i Balsfjord kommune. Barnehagetjenesten kunne forvente en liten økning i etterspørsel etter barnehageplasser, og skolene vil også oppleve at elevtallet øker

²⁾ De ulike aldersgruppene har behov for ulike kommunale tjenester (barnehage, skole, eldreomsorg, osv.), og dette avspeiles i den statlige inntektsoverføringen til kommunene.



noe i perioden. Det forventes at Balsfjord kommune kan løse dette innenfor eksisterende kapasitet. Forventet økning i aldersgruppa over 67 år vil stille økte krav til omsorgstjenesten. Det forventes ikke at Balsfjord kommune alene vil kunne løse disse utfordringene innenfor den kapasiteten man har i dag. Selv om andel eldre øker i Balsfjord kommune, øker den mer i de fleste andre kommuner. Det kan gi ekstra utfordringer i forhold til menneskelige ressurser innen omsorgstjenestene i fremtiden.

ANTALL I YRKESAKTIVALDER PR INNBYGGER OVER 80 ÅR



Figur 3: Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år
(Kilde: SSB)

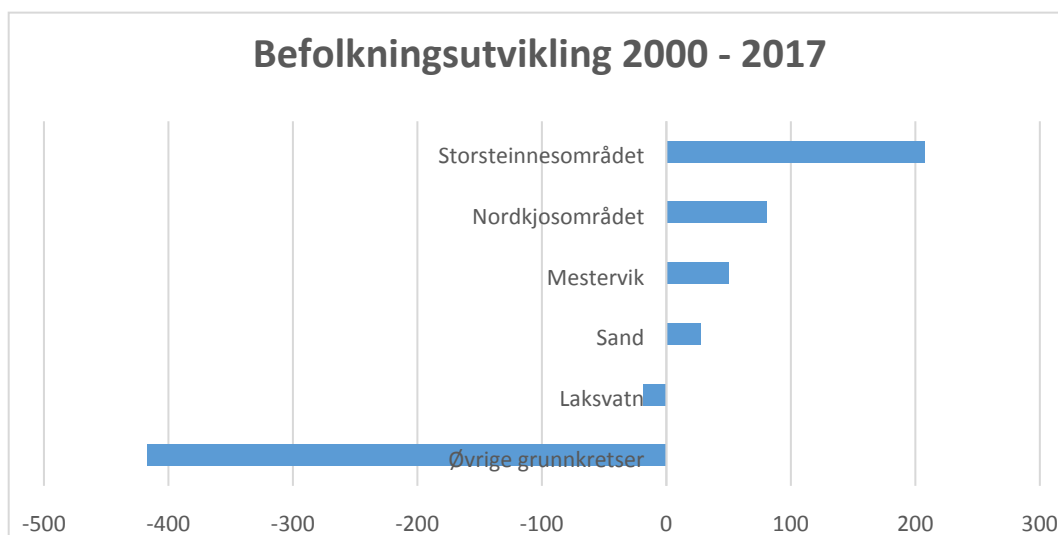
Figur 3. viser antall innbyggere i kommunen i yrkesaktiv alder for hver innbygger som er over 80 år - i dag og etter SSB-prognosene frem til 2040. Dette gir et bilde av en annen utfordring som kommer som følge av en vesentlig eldre befolkning. Den blå søyla viser antall yrkesaktive pr. innbygger over 80 år i Balsfjord kommune. I 2014 var det 10,1

innbyggere i yrkesaktiv alder for hver innbygger over 80 år. I 2040 forventes det tilsvarende bare 6,2 yrkesaktive innbygger pr. innbygger over 80 år.

Av figur 3. ser en også at både fylket, Tromsø og Omegn og landet som helhet har enda større reduksjon i antall yrkesaktive pr. innbygger over 80 år enn Balsfjord kommune. Det må derfor antas at konkurransen om arbeidskraften innenfor aktuelle tjenesteområder kan bli betydelig.

BOSETTINGSMØNSTER INTERNT I KOMMUNEN

Balsfjord kommune har knapt 25% av befolkningen bosatt i de to tettstedene Nordkjosbotn og Storsteinnes, mens resten bor i spredtbygde områder. Dette er omtrent omvendt av hvordan bosettingen i landet fordeler seg. Denne spredte bosettingen henger sammen med den sterke bureisingen og landbruket. I dag gir det kommunen utfordringer i forhold til tilrettelegging for, og tilgang til, offentlige og private tilbud. Ikke minst er det vanskelig å oppnå markedsgrunnlag for private tjenester. For offentlige tjenester kan man i liten grad oppnå stordriftsfordeler. Over tid har fordelene som lå i tilgang til jordbruksarealer forvitret, og det er omfattende befolkningsnedgang i kommunens spredt bygde områder, samtidig som tettstedene ikke har klart å fange opp mange nok til å motvirke nedgangen.



Figur 4: Befolkningsutvikling i delområder og tettsteder i kommunen (Kilde: SSB)

Man ser at det har vært nedgang i folketall i alle spredtbygde grunnkretser i perioden 2000-2017. Folketallet i kommunen opprettholdes primært gjennom tilvekst i Storsteinnes- og Nordkjosbotn- området, men vi finner også vekst i de to lokalsamfunnene Sand og Mestervik. Veksten i Sand kom tidlig i perioden (før 2004), og Sand har nå en liten nedgang, mens Mestervik fortsatt vokser.

Som nevnt snudde folketallsnedgangen til vekst etter 2012. Folketallsutviklingen i delområder og tettsteder etter 2012 framgår av figur 5.

Det framgår at i de senere årene har nedgangen i spredtbygde grunnkretser bremsset opp og at veksten forsetter i Storsteinnes- og Nordkjosbotnområdet, samt i Mestervik.



Figur 5. Befolkningsutviklingen etter 2012 (Kilde SSB)



3.2 SYSSELSETTING OG NÆRINGSAKTIVITET

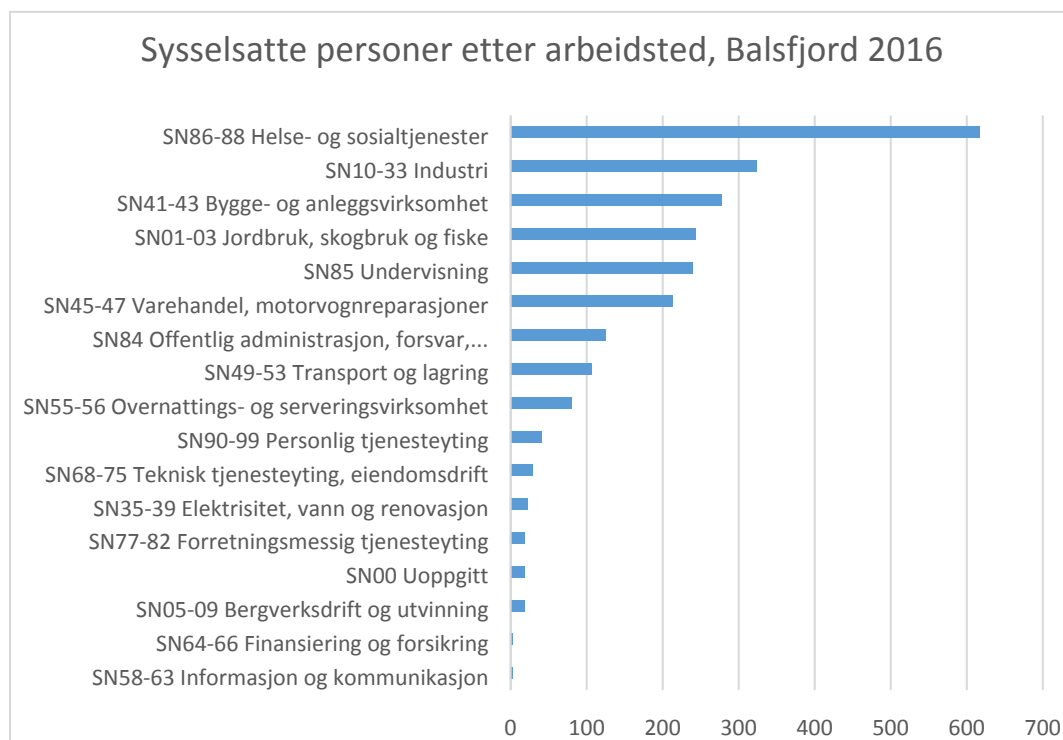
Naturgitte forutsetninger gjør Balsfjord til den største landbrukskommunen i Troms og Nord-Norge, og landbruket representerer en viktig rolle for bosetting og tjenesteproduksjon i kommunen. Jordbruket alene ga en sysselsetting på om lag 230 årsverk og en verdiskapning på 61 mill. kroner i 2013. Ringvirkningene av landbruket er beregnet til ca. 150 avledede årsverk. Kommunen er også regionens og fylkets største hytte- og fritidskommune med om lag 1100 fritidsboliger.

Det er i alt 2381 sysselsatte med arbeidssted i kommunen (per 4.kvartal 2016), hvorav de fleste i privat sektor (56 %), fordelt på primær-

og sekundærnæringene (36 %), samt en del i privat service (20 %).

Næringslivets har vokst innen sekundærnæringene og privat service, noe som skyldes både lokale bedrifter og næringer med vekstevne, men også tilflytting/etablering av bedrifter (eks. Macks bryggeri, Element Nor, Bewi Polar). Befolkningsøkningen de senere årene har nok også bidratt til noe vekst i de lokale servicenæringene.

Figur 5. nedfor viser antall sysselsatte fordelt på de ulike næringene.



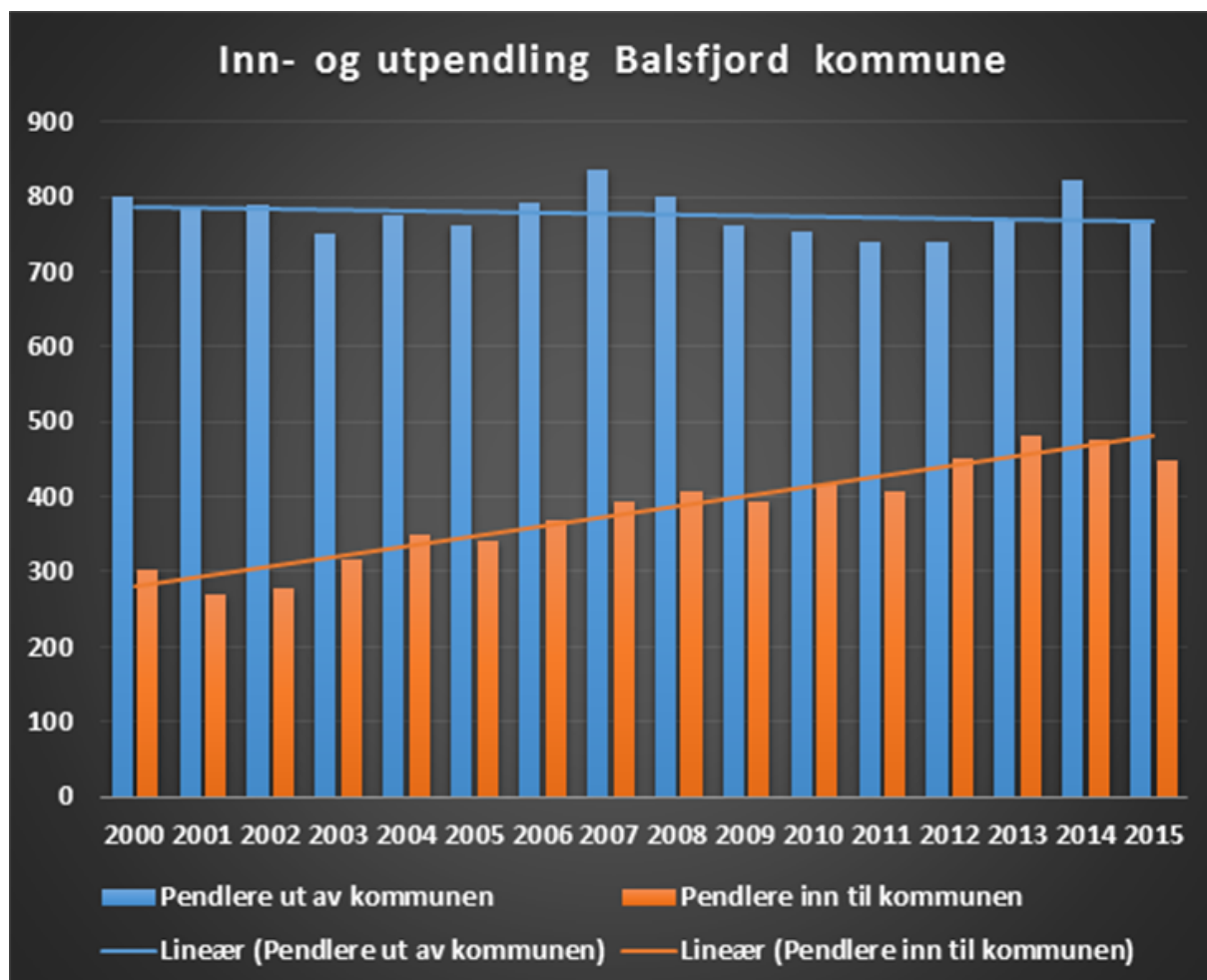
Figur 5: Sysselsetting etter hovednæring i kommunen. (Kilde: SSB)



3.3 PENDLING

En ikke uvesentlig del av arbeidsmarkedet for innbyggerne i Balsfjord kommune ligger i andre

kommuner. Figur 6. under viser hvor mange som i perioden 2000-2015 pendlet til andre kommuner i fylket.



Figur 6: Innpendling, utpendling og pendlingsbalanse. (Kilde: SSB)

Av figuren finner en at i 2015 var det i underkant av 29 % av de sysselsatte i Balsfjord som pendlet til andre kommuner. I underkant av 19 % av de som har sin arbeidsplass i Balsfjord kommune pendler fra andre kommuner.

Man besitter ikke nyere data for pendling, men av figuren over, ser man at både innpendlingen

og til dels utpendlingen har avtatt etter at folketallet begynte å stige etter 2012, samtidig som antall sysselsatte med arbeidssted i kommunen er relativt stabilt. Dette kan indikere at bosatte i Balsfjord nå finner arbeid i egen kommune.



3.4 SAMFUNNSUTVIKLING

KOMMUNENS ROLLE SOM SAMFUNNSUTVIKLER

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler dreier seg om langsiktig samfunnsutvikling, herunder steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand, friluftsliv og kultur. Viktigste virkemidler er beslutninger om arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur og tilpasning og utvikling av kommunale tilbud innenfor forsvarlige økonomiske rammer og slik at de samsvarer med de samfunnsutfordringer som følger at utviklingstrekk internasjonalt, nasjonalt og regionalt. Samfunnsutviklerrollen er ikke minst avhengig av evnen til å drive god og effektiv planlegging og mulighetene for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunen har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til samfunns- og arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, miljøvern, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.

All kommunal virksomhet er med på å påvirke lokalsamfunnet. Kommuneplanens samfunnsdel ferdigstilles i 2018. Kommuneplanens arealdel skal deretter revideres. Andre relevante planer er vedtatt *Strategisk Næringsplan* og *Landbruksplan* som nå er under utarbeidelse. Folkehelseplan ble sist rullert i 2014 og danner viktig grunnlag for kommuneplanen.

For å konkretisere noen av oppgavene som kommunen har i sin samfunnsutviklingsrolle nevnes her noen stikkord for konkrete tiltak kommunen må vurdere i et vekstperspektiv:

- Helhetlig planlegging for videre utvikling gjennom etablering av Kommuneplanens Samfunnsdel og rullering av Kommuneplanens Arealplan – «Arealplanen».
- Videreutvikle Balsfjord sine konkurransefortrinn, ikke minst naturgitte og geografiske fortrinn som:
 - Umiddelbar nærhet til en by i vekst og med høy kompetanse og kunnskap
 - Fremragende logistikkforutsetninger for sjø-, luft – og landveis transport
 - Lønnsomme etablerte næringer innen utnytting av kommunens naturgitte ressurser
 - landbruks-/matproduksjon
 - kraft- og arealkrevende industri
 - mineraler
 - avfallshandtering og gjenvinning
 - friluftsliv, ferie- og fritid og aktivitetsturisme
 - Tilrettelegge for virksomheter som utvidere etablerte næringers verdikjeder
- Styrke plankompetanse og –kapasitet. Områderegulere viktige nærings- og boligarealer og ha kapasitet for behandling av detaljreguleringsplaner og byggesaker. Bidra til opparbeiding av attraktive nærings- og boligtomter.
- Havneutbygging. Bergneset havn blir av næringslivet ansett som et stort aktivum, men det er ikke ledig kapasitet på dagens anlegg. Kommunen er kommet langt i planlegging av utbygging av kai-kapasiteten, ny arealtilgang og kontakt med interessenter.
- Planlegging og opparbeiding av infrastruktur (vei, vann, avløp, el-kraft,



bredbånd) tilpasset planlagt mulig utbygging, i egen regi eller i samarbeid med andre aktører.

- Beredskap for planlegging for mulig utvidelse av *barnehagekapasiteten* gitt vekst i etterspørselen.
- Beredskap for planlegging for mulig utvidelse av *grunnskolekapasiteten* gitt vekst i etterspørselen.

Det er ikke vanskelig å se at dette både er ressurs- og kompetansekrevende.

3.5 NÆRINGSUTVIKLING

Det formelle ansvaret for næringspolitikken er fordelt mellom staten, fylkeskommunene og kommunene, der sentrale myndigheter har hovedansvaret. Kommunene som institusjoner har liten innflytelse på viktige rammebetingelser og drivkrefter som påvirker nærings- og samfunnsutviklingen lokalt. Men kommunene har i prinsippet viktige roller og muligheter for å påvirke noe av næringsutviklingen gjennom planlegging, tilrettelegging, rådgiving og stimulering.

En viktig del av arbeidet framover med tilrettelegging for utvikling, vil være å opparbeide strategisk plasserte næringsarealer med full infrastruktur for VVA, strøm og bredbånd. Kommunen har jobber aktivt med prosjekter for utvidelse av havn- og kaifasiliteter med tilhørende næringsarealer på Bergneset. Kommunen forvalter et næringsfond på ca.1 mill. kr./år. Strategisk næringsplan legger opp til en offensiv satsing på utvikling av etablert næringsliv, med å trekke til seg kompletterende virksomheter i etablerte næringskjeder og stimulere nyetablerere/gründere.

For å danne oss et bilde av Balsfjord kommunes nåværende styrker og fremtidige muligheter, er det i tilknytning til *strategisk næringsplan* utarbeidet en SWOT-analyse³⁾. Gjennom analysen, relevante planer/dokumenter og analyse av statistikk (jf. NIBR-rapport 2015:4 og TFs analyse i storkommuneutredningen), har vi kommet frem til at det er innenfor følgende områder Balsfjord kommune har næringsmessige styrker/muligheter og mest/best potensial for næringsutvikling:

- *Landbruksbasert mat- og drikkevareproduksjon*
- *Industri i ulike bransjer*
- *Bygg/anlegg*
- *Reiseliv/naturbasert opplevelsesnæring (sommer/vinter)*
- *Kulturnæring*

Balsfjord kommune har hatt høy næringsattraktivitet, og vi tror det er innenfor de forannevnte næringsmiljøene at Balsfjord kommune, gjennom aktivt utviklingsarbeid, vil kunne bidra til fortsatt vekst, verdiskaping og sysselsetting framover.

Mens primærproduksjonen innenfor landbruket er spredt lokalisert, er industri og service mer konsentrert til eller nært tettstedene Storsteinnes og Nordkjosbotn, foruten på Bergneset havn og industriområde. Kommunen har også avsatt betydelige næringsarealer på begge sider av E6 på strekningen Stormoen – Tømmerelv. Dette området utgjør det største sammenhengende arealet som er avsatt til næringsutvikling i Troms fylke. I kombinasjon med gunstig logistikk- og

³⁾ SWOT-analyse er en metodikk for å finne «styrke», «svakheter», «muligheter» og «trusler» ved det temaet som analyseres. Metoden benyttes ofte i forbedringsarbeid.



kommunikasjonsmessige beliggenhet i forhold til Tromsø og gjennomfartsårer i landsdelen, gir dette gode lokaliseringsfortrinn for bl.a. arealkrevende industri- og distribusjonsnæringer. Grunnforholdene i store deler av området krever imidlertid betydelige grunnlagsinvesteringer.

Næringsplanens handlingsprogram foreslår bl.a. å styrke koplingene til virkemiddelapparatet⁴, FoU-miljø og SIVA-aktører (inkubatorer og næringshager) i regionen. Gjennom dette ønsker kommunen å bidra til økt innovasjonsevne og konkurransestyrke for etablert næringsliv i kommunen, og legge til rette for at etablerte bedrifter og gründere/nyetablerere med vekstambisjoner.

Kommunens begrensede handlingsrom forventes å gi utfordringer på kort sikt ved kostnadskrevende tiltak vedtatt i forbindelse med næringsplanen.

⁴ Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Regionalt forskningsfond Nord-Norge



4 SENTRALE PROSESSER OG PROSJEKTER I PLANPERIODEN

4.1 KOMMUNEPLAN – SAMFUNN OG AREALDEL

Med utgangspunkt Plan og bygningslovens (Pbl.) § 11 er kommuneplanen kommunens overordnede og langsiktige plan, som betyr at alle andre kommunale delplaner og fagplaner skal ha denne planen som referanse og forankring. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Mens samfunnsdelen beskriver mål og satsningsområder for ønsket utvikling av lokalsamfunnet, skal arealdelen etter Pbl. §11-5 vise sammenhengen mellom målene for den framtidige samfunnsutviklingen og langsiktig arealbruk for hele kommunen.

Balsfjord kommune har per tiden ingen kommuneplan samfunnsdel. Arbeidet er imidlertid påstartet og skal innen økonomiplanperioden 2018-2021 være politisk behandlet og godkjent.

Kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde langsiktige mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, og som skal være avstemt med den løpende samfunnsutviklingen – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel er førende for alle sektorer i utviklingen av kommunen, inklusive prioriteringer i økonomiplan og budsjett. Planen skal utarbeides med utgangspunkt i planstrategiens langsiktige utfordringer.

Kommuneplanens arealdel skal rulleres i økonomiplanperioden. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

skal foregå noenlunde parallelt, samfunnsdelen skal dog være først ut. Ved en delvis samkjøring av planarbeidet viser det sammenhengen mellom framtidige ønsker for samfunnsutviklingen og arealbruken i Balsfjord kommune. Arealdelen vil bestå av planbeskrivelse, plankart, temakart, bestemmelser og retningslinjer. Arealdelen er juridisk bindende og vil være et viktig styringsverktøy for å nå utviklingsstrategiens mål og føringer, slik disse fremkommer i samfunnsdelen.



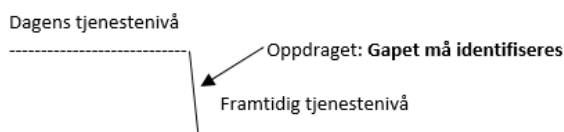
4.2 OMSTILLING OG ENDRINGSARBEID I ORGANISASJONEN

Balsfjord kommune har det siste året gjennomført vesentlige driftstilpasninger og økonomisk omstilling. Nye omstillingstiltak er forestående i økonomiplanperioden.

«Godt nok»

Det har vært jobbet – og det jobbes fortsatt - ut fra prinsippet «godt nok». «Godt nok»-begrepet betyr ganske enkelt at man ikke bruker mer penger enn man har. Både politisk og administrativt har man løftet diskusjonen om hva som er «godt nok». Et sentralt spørsmål her er; hvor er det mulig å ta ned tjenestevolum, som innebærer kostnadsbesparelser, uten å bryte loven?

Under vises en illustrasjon på hvordan «godt nok»-tiltak er blitt identifisert.



Videre utfordringer

Kommunen står overfor utfordringer som innebærer økt kompleksitet i oppgaveløsning, forventning til kvalitet på tjenester og samtidig høyere krav til effektivitet. Dette krever en helhetlig og målrettet innsats på tvers i organisasjonen, med utvikling av tjenestene, forbedring av arbeidsprosesser og søken etter effektiviseringsgevinster.

Foruten reduksjon i driftsutgiftene, er målet for omstillingen er bedre samordning og tilpasning av kommunens tjenester på tvers av fag og tjenester, ut fra et samfunns-, innbygger- og brukerperspektiv. Rådmannen skal ivareta langsiktig omstilling og tverrgående utvikling, samtidig som innbyggerne

involveres i større grad enn før. Dette stiller nye og andre krav til organisasjonens ledere. Rådmannen vil i 2018 - og utover i økonomiplanperioden - gjennomføre et lederprogram for kommunens ledere (enhetsledernivå) for å styrke lederkompetansen og øke forståelsen av lederrollen.

Balsfjord kommune står, som resten av landet, ovenfor langsiktige utfordringer for å opprettholde velferdstjenester på dagens nivå, særlig i lys av endrende økonomiske rammebetingelser. «Godt nok», forbedring og fornying bør derfor være kommunens utgangspunkt i videre omstillingsstrategi. I tillegg erkjenner vi at framtidens utfordringer ikke kan løses av kommunen alene. Samarbeid mellom kommuner og innbyggerne, og innbyggerne seg imellom, er sentralt for å skape et godt lokalsamfunn for alle. Sammen med innbyggerne må vi finne nye måter å utvikle faglige, økonomiske og sosialt bærekraftige løsninger.



5 UTFORDRINGER OG MULIGHETER INNEN DE STORE TJENESTEOMRÅDENE

5.2 GRUNNSKOLER/ BARNEHAGER/KULTUR

GRUNNSKOLEN

Balsfjordskolen har utviklet en strategi for skolesektoren. I strategien inngår følgende dokumenter: Kvalitetssikringssystemet, §13-10 som nå er blitt en del av Tilstandsrapporten, en Kvalitetsplan (under revidering) og en Kompetansehevsingsplan. Sistnevnte plan skisserer et løp for å øke kompetansen blant det pedagogiske personalet i skolene. Viser til nasjonal strategi «Lærerløftet – på lag for kunnskapsskolen; kompetansekrav for undervisning i grunnskolen. Skoleåret 2017-2018 har vi 8 lærere i Balsfjordskolen som tar videreutdanning. Målet er at den samla strategien skal føre til økt læring for elevene i Balsfjordskolen. Denne nasjonale kompetansestrategien kan være utfordrende for distriktskoler/fådelte skoler. Det er få lærere som må undervise i mange fag.

Balsfjordskolen har videreført undervisningsmetodikken fra Ungdomstrinn i utvikling og den er blitt en større del av skolenes hverdag. Det er opprettholdt Lærende nettverk og Dialogkonferanser i samarbeid med Tromsø kommune ut kalenderåret 2017. Dette har stor betydning for skoleutviklingen i Balsfjordskole. Pga. økonomiske utfordringer har Balsfjord kommune takket nei til en videreføring i

2018. Det ligger derimot sterke føringer fra Utdanningsdirektoratet om at kommunene skal samarbeide om kompetanseutvikling. Derfor er det mulig at Balsfjord kommune ikke kan stå utenfor et slikt samarbeid mer enn ett år. Det medfører en del ekstra midler til kommunene til kompetanseutvikling, men krever også en egeninnsats av kommunene.

Balsfjordskolen er nå i slutfasen med deltakelse i Utdanningsdirektoratets satsing «Veilederkorpset». Denne vil avsluttes våren 2018. Veilederkorpset et tilbud til kommuner som ønsker å forbedre skolen gjennom systemisk kvalitetsutviklingsarbeid. Fylkesmannen har ansvar for å følge opp underveis og etter veiledningsperioden.

Ellers merker skolene fortsatt et økt trykk i forhold til spesialundervisning. Dette er ikke en ønsket utvikling. Det jobbes på alle nivå i skolen, også i samarbeid med PPT for å snu denne utviklinga. Spesialundervisningen samlet sett er økt noe det siste året, men målet er å redusere denne ytterligere. Dess flere timer som går til spesialundervisning, dess færre timer går til ordinær undervisning på trinnet/trinnene.

Leksehjelp organiseringen/praktiseringen gjøres noe ulikt på den enkelte skole. Antall elever som mottar tilbud om leksehjelp er inneværende skoleår 52 stk. Leksehjelpen gis i dag i større grad på mellomtrinnet noe det er kommet positive tilbakemeldinger på fra foresatte. Det er få elever som benytter seg av tilbudet på Storsteinnes og Nordkjosbotn.

Skolene i Balsfjord kommune følger IKT-plan for Balsfjordskolen for perioden 2015-2018. IKT-utgiftene i skolene knyttes til både utstyr, lisenser og nødvendige systemer. Det er i årene framover behov



for utskiftning av en del utstyr for å være oppdatert, og det vil dermed medføre økte utgifter.

VOKSENOPPLÆRINGA

I Voksenopplæringa er det ca. 30 elever for skoleåret 2017/2018. Det er elever både etter Opplæringsloven (grunnskole og spesialundervisning) og Introduksjonsloven (norskopplæring og samfunnskunnskap). Rettighetselevene etter Introduksjonsloven skal ha minimum 550 timer norsk, og 50 timer samfunnskunnskap på sitt eget morsmål eller et språk de forstår.

Samfunnskunnskapen kan by på utfordringer. Kommunen må kjøpe denne tjenesten som videokonferanse, eller leie inn lærer på morsmålet. Det er nå tredje året Voksenopplæringa gir tilbud på fulltid, som vil si 30 undervisningstimer per uke, gjennom hele skoleåret.

Arbeidsinnvandrerne kjøper norskkurspakker, som tilbys til selvkost og krever som et minimum 7 deltakere for at slike kurs kan startes opp.

For skoleåret 2017/18 gis grunnskoletilbudet på Nordkjosbotn videregående skole, som et samarbeidsprosjekt mellom 3 kommuner og fylkeskommunen.

Kommunen skal tilby opplæring i 5 grunnskolefag. Kommunen skal gi mulighet for realkompetanse vurdering av grunnskolefagene etter søknad. Det betyr at eleven får tilbud om vurdering i hele, eller deler av fagene. I noen tilfeller er det kun behov for opplæring i grunnleggende ferdigheter. Voksenopplæringa skal ta opp elever gjennom hele skoleåret. Fra 2018

flytter Voksenopplæringa til nye lokaler i Kuben på Nordkjosbotn.

BARNEHAGER

Barnehagesektoren er i stadig utvikling og endring. Det er kommet en ny forskrift til Barnehageloven; Rammeplan for barnehage som treddet i kraft 1. august 2017. Det arbeides i alle barnehagene i Balsfjord kommune med implementering av denne. Det stilles strengere krav til kvalitet. I den nye rammeplanen er det krav til barnehagen om at den «skal». Det gjør det lettere å kontrollere at barnehagene utfører oppgavene de er satt til å gjøre.

Stortingsmelding 19; Tid for lek og læring – bedre innhold i barnehagen, gir klare ambisjoner om å utvikle innholdet i barnehagetilbudet slik at alle barn får et tilbud av god kvalitet. Foreldre skal føle seg trygge på at barna deres har det godt i barnehagen. Barnehagetilbudet skal fortsatt bygge på den nordiske tradisjonen med et helhetlig læringssyn og en integrert barnehage for alle under skolepliktig alder. Kompetanseheving av alle ansatte er prioriterte oppgaver. Stortingsmelding 24; Framtidens barnehage vier også bemanninga i barnehagen stor plass og betydning og sier blant annet: «De ansattes kompetanse er den viktigste enkeltfaktoren for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen.»

Det er åpnet for et mer fleksibelt barnehageopptak, der barn kan få plass utenom hovedopptaket dersom det er ledig kapasitet. I Balsfjord kommune har barn etter fylte 1 år rett til barnehageplass, dersom de søker innen hovedopptaket. Barnehageeier har ansvar for at barnehagen til enhver tid har de personalressurser som kreves for å kunne drive barnehagen i tråd med nasjonale føringer. God kunnskap om tilstanden i



barnehagesektoren er avgjørende for kvalitetsutvikling, og for å kunne styre og utvikle sektoren i riktig retning. Fra januar 2018 kan ikke 3 åringer lengre telles som 1. Da frigis det ikke lengere plasser i barnehagen i januar og det kan skape utfordringer for suppleringsopptaket.

Balsfjord kommune har en egen plan for tilsyn etter lov om barnehager som følges for å ivareta kommunes ansvar som Barnehagemyndighet. Dette er en arbeids- og ressurskrevende oppgave.

Barnehagene har for barnehageåret 2017/2018 fått tildelt midler til både vanntilvenning og kompetanseheving innenfor livsmestring og helse. 5. åringene, i de barnehagene som har søkt midler, skal få tid i bassenget slik at de er bedre rustet til svømmeopplæringa i skolen. Kompetansehevingsmidlene skal brukes til at barnehagenes personale skal kurses innenfor livsmestring og helse, også sett i lys av implementering av ny rammeplan. Utfordringen her er å få de knappe midlene som er tildelt fra Fylkesmannen til å strekke til.

Balsfjordbarnehagen har begrenset tilgang på digitalt utstyr både for ansatte og barna. I IKT-planen for barnehagene ligger det at diverse IKT-innkjøp skal bli foretatt i kommende planperiode 2016-2019. Denne inngår som en del av kommunens overordnede strategiplan for IKT. Dette vil gi barnehagene et løft som blant annet vil bidra til økte digitale ferdigheter hos barna.

«Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid (3., 4.-5.åringer)» for familier/forsørgere med lav inntekt er en noe uforutsigbar kostnad for kommunen.

Søkertilgangen til barnehagene på Mestervik, Storsteinnes, Laksvatn og Nordkjosbotn har økt noe. Det er venteliste på Mestervik på grunn av

plassmangel, men tilbud gis da i annen barnehage/avdeling.

Også i 2018 er det i Malangen barnehage geografisk adskilte avdelinger. Dette byr på flere organisatoriske utfordringer. En av utfordringene er å skape tilstrekkelig tid og rom for å kunne gjennomføre samarbeidsmøter mellom enhetsleder og fagledere i ordinær arbeidstid.

I Moan barnehage har det vært økonomisk utfordrende med sammenslåing av to barnehager til en. Antall barn har økt fra 49 til 72 barn.

KOMMUNALT TILSKUDD TIL IKKE-KOMMUNALE BARNEHAGER

Tilskudd til private barnehager skal beregnes særskilt ut fra et eget regelverk. Med utgangspunkt i regnskap 2 år før tilskudds året beregnes det en stykkpris avhengig av gjennomsnittlig utgiftsnivå pr barn i de kommunale barnehagene.

Tilskudd til familie barnehage blir beregnet etter nasjonale satser så lenge kommunen ikke har egen familie barnehager.

I tillegg utbetaler kommunen beløp til spesialpedagogisk opplæring og støtte etter enkeltvedtak ut i fra sakkyndig vurdering. Også kompensasjon for søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling i private barnehager betales av kommunen.

KULTUR

Folkebiblioteket holder åpent 31 timer per uke og har flere prosjekter som bl.a. språkkafé og eventyrstund. Kommunen



driver en lovpålagt kulturskole. Skolen gir et godt tilbud til mange enkeltelever.

Videre er det flere tiltak hvor kulturskolen og frivillig kulturliv samarbeider med andre fagtenester i kommunen. Her kan nevnes «Bry Dæ» - prosjektet, markering av verdensdagen for psykisk helse, minikonsserter, besøk på sykehjem osv.

Balsfjord kommune inngår som en del av Midt- Troms Museum, og yter tilskudd til museet i henhold til inngått avtale.

For øvrig har kommunen et variert og rikt kulturliv; flere kor, generasjonskorps, drama- og revyag og flere aktive idrettslag.

5.3 HELSE, SOSIAL OG OMSORG

Kommunens andel eldre øker jfr. folketallsutviklingsoversikt i økonomiplan-dokumentet. Økt antall eldre påvirker etterspørsel etter kommunale helse og omsorgstjenester som er tilrettelagt både for hjemmetjenester og i institusjonene. Flere eldre ønsker å bo i eget hjem eller tilrettelagt bolig med hjemmetjenester. I januar 2018 tas 20 omsorgsboliger i bruk i Nordkjosbotn. Det er tilrettelagt med tilstedeværende nattevakt, dette må hensynstas slik at personer med bistands og tilsynsbehov som kreves tilstedeværende nattevakt må hensynstas ved tildeling av omsorgsboliger.

I 2018 sammenslås Laksvatn og Nordkjosbotn til en hjemmetjeneste enhet, dette som en oppfølging av vedtak om færre enheter. I økonomiplan dokumentet beskrives begge enhetene ut fra dagens mål og satsinger. Dette vil bli fulgt opp videre i prosessen mht samordning til en felles.

Kompetanse på rehabilitering og vedlikeholde funksjonsnivået for hjemmeboende må være satsingsområde og krever samarbeid med flere tjenesteenheter. Økt etterspørsel av tjenester vil også merkes innen øvrige helsetjenester. Tidlig utskrivning fra sykehuset medfører behov for faglig og samordnet oppfølging av flere deltjenester. Endringer og oppgaveforskyvning mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten gir store faglige utfordringer. Kompetent personell med god kunnskap og fagligforståelse er nødvendig.

Demografisk utvikling viser også hvordan alderssammensetningen endrer seg, dersom denne utviklingen ikke snur vil kommunen ha færre innbyggere i yrkesaktiv alder til å løse de kommunale oppgavene. Derfor er det nødvendig å vektlegge innovasjon og ny teknologi inn i tjenesten. I 2018 skal ansatte innen omsorgstjenesten øke kunnskap innen velferdsteknologi, dette gjennom en interkommunal satsing.

Fra nasjonalt nivå pekes det på satsinger innen tilbudet rus og psykisk helse. Økt behov for samhandling gjennom behandling og oppfølging av pasientene er meget aktuelt og også innen dette fagområder skal flere oppgaver løses i kommunen. Må vurdere organisering av tjenestene i en sammenheng med hele omsorgs- og behandlingskjeden.

Det er viktig å se hele befolkningen under ett, da det er en stor andel yngre med kroniske lidelser som har behov for både helsetjenester og et tilbud fra omsorgstjenesten.

I forbindelse med videreutvikling av tjenestetilbud, effektiv driftstiltak og utnyttelse av kompetanse er en videreføring av og økt samarbeid med bl.a



Storfjord kommune viktig. Det er erfaring på området innen KAD og legevakt, men behovet forventes å øke i tråd med oppgaveoverføring. Personer med utviklingshemming som bor i omsorgsboliger, blir eldre og vil kunne komme til å bli i behov av tjenester fra den tradisjonelle omsorgstjenesten i institusjonene. Innen disse områdene vil kompetansebehovet være økende for de ansatte i institusjonene.

Det er et kjent rusmiljø i kommunen, og fagtjenestene har fokus på forebyggende arbeid for å unngå og å minimalisere ny rekruttering fra ungdomsmiljøet. Samtidig er det viktig at mennesker med langvarig rusproblematikk får et verdig og godt tjenestetilbud. Forebyggende og holdningsskapende arbeid i samarbeid med skole og øvrige fagtjenester må ivaretas gjennom samarbeidsarena og på systemisk nivå.

Barnevernstjenesten videreføres med øremerkede tilskudd til tjenesten. Balsfjord kommune har tre av seks stillinger finansieres av statlige øremerkede midler. En styrking av barnevernstjenesten viderefører satsingen innen forebyggende arbeid, og gjennom det komme tidligst mulig inn for å unngå omsorgsovertakelse der det er mulig. Implementering av «Bedre tidlig innsats for utsatte barn og unge» styrker samarbeidet mellom skole, barnehage og øvrige tjenester.

Veiledning av foreldre og oppfølging i hjemmet er prioriterte oppgaver. Det avdekkes vold i nære relasjoner og kreves nært samarbeid med politi. Dette også gjennom videreføring av Politiråd som samarbeidsmodell.

I 2018 utredes interkommunale løsninger for organisering av barnevernstjenesten,

samt statlige overføringer av oppgaver til kommunalt nivå.

Ansatte innen flere tjenesteområder i helse- og omsorgstjenesten erfarer økende press i utførelse av sitt arbeid. Dette som følge av utfordrende oppgaver i møte med innbyggere med helseutfordringer innen rus, psykisk helse og voldelig adferd. Samtidig er det en utfordring i balansen mellom faglig forsvarlighet i forhold til ressurser og behov / ønske hos tjenestemottakere / innbyggere i hele omsorgstjenesten.

PERSONELLTILGANG OG KOMPETANSEBEHOV

Tilgang på arbeidskraft innen helse- og omsorgstjenesten, samt kompetansebehov for å løse dagens og fremtidens oppgaver vil som tidligere måtte vies stor oppmerksomhet. Arbeidsmarkedet er godt og tilgangen til helse- og omsorgsyrker tilsvarer ikke de behov som kommunen vil ha i fremtiden. Derfor er det særdeles viktig å ta i bruk velferdsteknologi og annet utstyr som er med å effektivisere driften og samtidig sikre kvalitative gode tjenester.

I økonomiplanen legges det til rette for videreføring av antall læringer i kommunen som et ledd i rekruttering. Holdningsendring er nødvendig slik at det økes status å være helsearbeider. En videreføring av inntak av unge arbeidstakere i omsorgstjenesten øker rekruttering til yrkene. Et positivt tiltak som videreføres i 2018. Helse og omsorgstjenesten skal i 2018 videre utrede organisatoriske forhold med sikte på effektiv drift og en kvalitet som er i tråd med kravene jmf forsvarlighetsbegrepet.



Gjennom tilskudd fra Fylkesmannens tildeling av kompetansemidler er det viktig å stimulere til utdanning innen fagområdene helse og omsorg. Prioriteringer må være spisset inn mot helsefagarbeidere, grunnutdanning innen verne- og sykepleierutdanningen, samt spesialutdanning innen satsingsområder rus, psykisk helse og eldreomsorg.

Behov for å utvikle sterke og trygge faglige arbeidsmiljø er et behov som stadig fremheves, og med videre implementering av nye oppgaver er dette enda viktigere. Herunder påpekes økt behov for personell med fagutdanning, særskilt høyskole utdanning.

Med oppgavedreining fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten, øker behovet for bredere kompetanse i alle ledd.

Balsfjord kommune må fortsatt arbeide tett med legetjenesten for å videreføre dagens stabilitet. Fylkeslegen signaliserer at det i fremtiden kommer til å være fare for kollaps innen fastlegeordningen dersom ikke det gjøres tiltak for å sikre tjenestene i kommunene. Utfordringen er allerede tilstede i flere kommuner hvor rekruttering er vanskelig.

FOREBYGGENDE TILTAK BARN OG UNGE

Ungdommen utsettes for store utfordringer og det er viktig at de kommunale tjenestene har kunnskap om blant annet psykisk helse, mobbing, vold og rus. I statsbudsjettet nevnes skole- og helsestasjonstjeneste spesielt. Det er nasjonalt satt av midler hvor kommunen kan søke på tilskudd for opprettelse av psykologstilling i kommunene, dette tiltaket er det ikke funnet rom for i økonomiplanen. I statsbudsjettet legges

det føringer på at samtlige kommuner i 2020 skal ha psykologstilling.

Tiltak innen forebyggende arbeid som BRY DÆ videreføres med små økonomiske midler og med samarbeid fra private aktører. MOT i dagens organisatoriske form er foreslått tatt ut av økonomiplanen, dette med en mulighet og i tråd med intensjonen videreføres innen skolenes rammer. Det vil øke behov for oppmerksomhet på samhandling på tvers av enhetene

NAV ser i møte med barnefamilier som søker økonomisk sosialhjelp en utfordring med hensyn til fattigdom. Spesielt må hensynet til barnefamilier med dårlig økonomi vies større oppmerksomhet. Herunder også samhandling og integrering av flyktninger. I 2018 vil det være stort fokus på prosessen med etablering av felles NAV kontor for Balsfjord og Storfjord.

SAMHANDLING

I 2018 vil det fortsatt være stort behov for å videreutvikle samhandlingsarenaer både i kommunen, med spesialisthelsetjenesten og med øvrige samarbeidsparter. Pasientsentrerte helsetjenester og pasientforløp skal sikre tilbudet til mennesker med sammensatte lidelser og store helsemessige utfordringer.

Målet for Balsfjord kommune skal være å gi tjenestetilbud til innbyggerne i tråd med intensjonen i samhandlingsreformen og gjeldende lovverk. Herunder må kompetansebygging og rekruttering vektlegges.

Folkehelse og forebygging er sentrale begreper og bygger på Folkehelselovens intensjon, med omorganisering og reduksjon innen fysioterapi og folkehelse-



koordinatorstillingen vil det i 2018 legges opp til endringer i arbeidsoppgaver og -form innen fys og ergoterapitjenesten.

ELEKTRONISK SAMHANDLING/ IKT- PLAN HELSE OG OMSORG

Helse og omsorgstjenesten har flere fagsystemer som samhandler internt i kommunen og med eksterne samarbeidsparter. Det kreves videreutvikling og kompetansehevende tiltak for å ta i bruk mulighetene i fagsystemene. Samtidig er det en stor utfordring i fht dokumentasjonsplikten og det å klare å følge dette opp i tråd med regelverket. Ved tilsyn fra Fylkesmannen avdekkes områder som krever organisering med avsatt tid til å gjennomføre oppgavene innen dokumentasjon. IKT er et sårbart område og dersom det oppstår tekniske feil kan livsviktig informasjon skades.



6 INVESTERINGER

6.1 FORSLAG TIL INVESTERINGSPROGRAM*

	Investeringsprogram							2018-2021			
	Finansiering 2018							2018	2019	2020	2021
	Fra drift	Tilskudd	Bruk av ubrukte lånemidler	Bruk av mvakomp	Tilskudd fra andre	Fra fond	Nye lån				
Rullering IKT plan ink barnehage				203			814	1 017	750	750	750
IKT plan grunnskole				101			404	505	505	505	505
HR- verktøy			160	40				200			
Kommunale veier			1 350	337				1 687			
Utvidelse kirkegård			200					200			
Kuben - ombygging NAV				377			8 400	8 777			
Kuben - ombygging leiligheter deler av 2 etg							6 000	6 000	2 500		
Kuben - opparbeidelse av parkering og bussholdplass							1 650	1 650			
Lås/sikring av bygg			270	67				337			
Nytt vognskur Nordkjotsbotn barnehage			100	25				125			
Ombygging Kløverlund til hybler/leiligheter							4 375	4 375			
Rådhuset - påkostning deler tak			110	27				137			
Solavskjerming Moan barnehage og lokalene for fysikalsk behandling			176	44				220			
Utrede ny brannstasjon			225	25				250			
Salgsinntekter investering - avsettes til investeringsfond								450	450	450	450
Startlån 2018			14 000					14 000			
Avdrag tidligere startlån								3 865			
KLP egenkapitalinnskudd	1 751							1 751			
Sum	1 751	-	16 591	1 246	-	-	21 643	45 546	4 205	1 705	1 705

*) Alle tall i hele 100



6.2 KOMMENTARER TIL INVESTERINGSPROGRAM

Investeringsprogrammet som fremlegges er et minimumsalternativ. Med tanke på den økonomiske situasjonen kommunen står i må også investeringsprogrammet utarbeidet med «godt nok» som bakteppe

IKT – PLAN RULLERING

Strategisk IKT-plan for Balsfjord kommune ble første gang vedtatt i kommunestyret i budsjettmøtet høsten 2010, jfr. k-sak 10/85. Planen er en strategisk IKT-plan utarbeidet på bakgrunn av en bred gjennomgang av IKT-utstyr og programvare i alle sektorer i kommunen, og skal gi en mer forutsigbar situasjon med hensyn til investeringene på IKT siden og for å ivareta og opprettholde daglig drift. Planen rulleres årlig og fremlegges kommunestyret som egen sak.

Barnehagesektoren er innrullert i årets IKT plan.

Årets bevilgning skal dekke innkjøp av pc/skjermer, switch porter, smartboard til barnehage. På programvaresiden er det innkjøp av systemer for elektronisk kommunikasjon med innbyggerne, timeregistreringa for ansatte og BTI verktøy for samhandling skole/barnehage/barnevern som det satses på i 2018.

Bevilgningen for 2018 utgjør kr 1 017 625,

IKT PLAN SKOLE

I forbindelse med utarbeidelse av IKT plan for grunnskole er det avdekket et stort behov for digitale verktøy. Datautstyr som Ipad og PC til elever vil på grunn av hard bruk ikke ha en forventet levetid på 3 år. Dette innebærer at innkjøp til elever må

gjøres oftere enn tidligere antatt. Det vil ikke være mulighet til å dekke opp alle behov til enhver tid

HR – VERKTØY

Som en konsekvens av digitalisering av sykemeldinger vil det bli påtvungen et digitalt verktøy for å unngå tidstyver. Et digitalt verktøy vil forbedre prosessen mellom arbeidsgiver og NAV der det er snakk om refusjon.

Fra 01 november 2017 er de fleste sykemeldinger digitalisert i Troms. Nav innfører digitaliseringen fylkesvis.

KOMMUNALE VEIER

I henhold til veiplan behandlet i kommunestyret 26.04.17 er det et stort behov for oppgradering av det kommunale veinettet. For 2018 er følgende veier prioritert:

- Kløverstien
- Lundbergveien
- Seljeveien
- Seljevollveien

Total bevilgning på kr 1 687 500.

UTVIDELSE AV KIREGÅRD

Antall ledige gravsteder skal til enhver tid være 3% av innbyggertallet. Antall ledige gravsteder i henholdt til lovkravet vil snart være passert.

KAPITALINNTEKTER SALG AV MASSER OG SALG AV TOMTER

Gjennom året tas det ut masser for salg ved Bergneset og det selges årlig noen



tomter. Inntekter fra salg av masser har de siste årene ligget rundt kr 350000. Salg av tomater anslås til kr 100 000 pr år.

EGENKAPITALINNSKUDD KLP

Kommunen skyter årlig inn egenkapital i KLP ut fra et gitt forhold til fremtidige forpliktelser. For 2018 er dette beregnet til kr 1 751 000. Utgiften skal i henhold til regnskapsreglene regnskap føres over investeringsbudsjettet, men kan ikke finansieres med lånemidler. I 2018 legges det opp til at dette finansieres 100% med overføring fra drift.

KUBEN

Ombyggingen av Kuben fortsetter i 2018 da med tanke på lokaler til NAV og leiligheter i deler av 2 etg. Ombyggingen til leiligheter vil kunne ferdigstilles våren 2019. Investeringskostnadene vil dekkes av husleieinntekter på sikt.

I tillegg til ombyggingen innomhus må det opparbeides ny bussholdeplass og parkeringsareal.

Med tanke muligheter for momskompensasjon er de svært begrenset.

- Leiligheter - ingen mvakomp.
- NAV begrenset - kun etter en fordelingsnøkkel etter hvor stor andel kommunalt kommunalt ansatte Balsfjord har.
- Utenomhus – usikkert. I investeringsprogrammet har man lagt til grunn ingen mvakomp da det er uavklart om det deler kan komme innenfor momskompensasjonsloven.

Samlet bevilgning utgjør kr 16 427 000 i 2018 og kr 2 500 000 i 2019

LÅS/SIKRING AV BYGG

Gjelder kortleser på hoveddører rådhuset og Malangstun.

Nøkler til rådhuset er på avveie og det innebærer en sikkerhetsrisiko. Det er heller ikke nøkler til alle ansatte.

Malangstun er for å sikre at pasienter ikke forlater bygget på tidsrom med lav bemanning (kveld/natt).

NYTT VOGNSKUR TIL NORDKJOSBOTN BARNEHAGE

Som en følge av endret barnegruppe til å være flere små barn må det bygges nytt vognskur til Nordkjosbotn barnehage for oppbevaring og som et sovested for barna .

OMBYGGING KLØVERLUND TIL HYBLER/LEILIGHETER

I 2017 ble det bevilget kr 200 000 til prosjektering til formålet. En ombyggingen av Kløverlund alderspensjonat vil frigi plass til 7 hybler og 1 leilighet. Ombyggingen vil ikke utløse momskompensasjon. Investeringskostnadene vil dekkes av husleieinntekter på sikt.

RÅDHUSET – PÅKOSTNING EN LITEN ANDEL AV TAKET

En liten andel av taket på rådhuset må påkostes. Det er avdekket en lekkasje rundt ventilasjonsuttaket og det må gjøres tiltak for å unngå skade på bygge. Bla må det gesimsen forhøyes.

UTVENDIG SOLAVSKJERMING

Utvendig solavskjerming Moan barnehage og lokalene til fysikalsk behandling.



Ved bygging av Moan barnehage antok man det ville være nok med sotete vinduer i fellesarealet som solavskjerming. Dette viser seg og ikke holde. Det blir uholdbart for barna og oppholde seg når temperaturen blir så høy.

For å få bedre utbytte av fysikalsk behandling på solskinnsdager må det gjøres tiltak. Det er tidligere meldt inn avvik på innetemperaturen.

UTREDNING NY BRANNSTASJON

Som et følge av pålegg fra arbeidstilsynet som må lukkes må det utredes ny brannstasjon. Pålegget går ut på krav om utbedring rein og skitten sone, eksosavsug, vaskeplass, garderober etc.

STØRRE PÅGÅENDE INVESTERINGSTILTAK FRA TIDLIGERE ÅR

	Budsjettet i 2017
Utvidelse av Malangen barnehage avd. Mestervik	7 270 000
Veglys Laksvatn bru og Bomstad bru	2 063 000
Utbygging Bergneset havn	5 804 983

UTVIDELSE MALANGEN BARNEHAGE AVD MESTERVIK

Vært ute på anbud. Ikke startet byggeprosessen pr 02.11.17 pga utfordringer med en strømkabel som ikke var kjent på et tidligere tidspunkt. Påløpet det store ekstrakostnader i denne forbindelse spørres det om budsjetttrimmen vil holde.

VEGLYS LAKSVATN BRU OG BOMSTAD BRU

Veglys til Laksvatn bru er i anbudsprosess, og forventes ikke å kunne gjennomføres før våren 2018. Veglys til Bomstad bru er fortsatt uavklart.

UTBYGGING BERGNESET HAVN

I 2014 ble det vedtatt en større utbygging av Bergneset havn, som følge av økt aktivitet. Totalbeløpet for prosjektet ble den gang stipulert til 25 mill. I 2014 ble det bevilget kr 8 mill til prosjektet. Som følge av forsinkelse ble midlene overført først til 2015, deretter videre til 2016 og 2017. Restbevilgning på kr 17 mill vil neppe være nok og planprosessen er avsluttet er det naturlig å fremlegge ny sak. Restbevilgning videre føres ikke.



6.3 IKKE INNARBEIDDEDE INVESTERINGSTILTAK

Tabellen viser innmeldt investeringsbehov fra enhetsledere som ikke er innarbeidet i rådmannsforslag til investering. Tallene er ikke kvalitetssikret og som det fremkommer er flere behov som ikke tallfestet.

sektor	Tiltak navn	Beskrivelse av tiltaket:	År 2018	År 2019	År 2020
adm	Rådhuset - Garderobe - rådhuset	Mangler garderobe			
	Rådhuset - nytt ventilasjonsanlegg	Ventilasjon utgått på dato. Vanskelig varmestyring - vanskelig å finne deler ved stopp. Dagens anlegg levere ikke i henhold til dagen krav om inneluft. Høyt energiforbruk	3 250		
	Rådhuset - solskjerming	Kommunestyresalen (kr 70°), + nordvest 1 (kr 75°) og 2 egt (85°)	360		
adm Totalt			3 610		
bamehage	Malangen b.hage - bytting tak	Taket utgått på dato og må byttes	125		
	Malangen b.hage avd Skrållan - Bytting vindu/kjøkken	Vindu og kjøkken er nesten 30 år og trenger å byttes.	137		
	Mestervik b.hag avd Mestervik - bytting vindu	Vindu må byttes da de er nesten 30 år og ikke tett.	125		
	Malangen b.hage avd. Skrållan Takteking	Taket er utgått på dato om må byttes.	125		
	Uteområdet Nordkjosbotn	Oppgradere uteområdet til barnehagen slik at vi ikke bryter Bamehagelovens § 2. " Bamehagen skal gi b am muligheter for lek, livsutfoldelse og meingsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser". Jf. Veileder for utforming	189	100	100
bamehage Totalt			701	100	100
Helse	Lyddemping - legekantor	Lyddemping i taket laboratoriet. Mye støy fra analysemaskiner og sentrifuge. Meldt inn tidligere.	-		
	lydtette dører - helsestasjon	Lydtette dører: Da helsestasjonens lokaler ble renovert ble det satt inn dører som skulle være lydtette. Da helsestasjonen flyttet inn etter renoveringen var dørene lydtette. Dette har imidlertid endret seg. Samtaler som er underlagt taushetsplikt kan nå	-		
	Nytt kontor - helsestasjon	Behov for et til kontor. Tjenesten har 6 ansatte, men bare 3 kontor. På et av kontorene er det 2 kontorplasser, et kontor deles med helsestasjonslege i tillegg er det en arbeidsplass for helsesekretær i forrom til kontorene. Mangelen på kontorplasser går	-		
	pasienttoalette legekantor	Pasienttoaletter: Ikke gjort noe med siden helsesenteret ble bygget. Slitasje gjør at de fremstår som ikke rene og hygieniske.	-		
	Samlokalisering helsesøster og bameverntjenesten i eget bygg	Samlokalisering av helsesøster og bameverntjenesten: Se beskrivelse under helsesøstertjenesten og mangel på kontor. Det legges inn et forslag om å samlokalisere tjenestene som arbeider med barn og unge (herunder helsesøster-/jomortjenesten og barnevernt	-		
	Ventilasjon - legekantor	Ventilasjon: Luftkvaliteten er meget dårlig her. Utlufting fra skadestue er meget dårlig. Sommertid må vi ha ytterdør åpen. Ventilasjonen stanses på ettermiddagen, det er veldig dårlig innelima ettermiddag/kveld.	-		
Helse Totalt			-		
omsorg	Malangstun - Renovering av 34 bad	renovering av overflater og sanitærinstallasjoner bad	-	1 500	1 500
	Malangstun - renovering institusjons kjøkken	renovering av gulv og vareninntak	250		
	Malangstun - renovering skjermet enhet Faglederkontor	skjermet avd. trenger adskilt kjøkken fra stue. Fagleder trenger eget kontor	250		
	Malangstun - ytterdører og balkongdører	teknisk levetid utgått Balkongdører slår seg fuktig,dårlige pakninger og magnetlåser,ytterdører byttes til aludører med magnetlås/kort system.Gammelt låsesystem er usikkert og kostbart å ha i drift.	275		
	Malangstun -Balkong dekke	nye balkong dekker	120	100	
	Malangstun Kjøll og fryseanlegg	Renovering/utskifting av gammelt anlegg	375		
omsorg Totalt			1 270	1 600	1 500



sektor	Tiltak navn	Beskrivelse av tiltaket:	År 2018	År 2019	År 2020
skole	Garderobes/dusjer Sand	Renovere/ oppgradere	424		
	Basseng Sand	Oppgradering venter svar WSP	2 032		
	Bedreder/varmestyring Sand	Renovere/bytte	-	210	
	Brannteknisk Sand	Brann teknisk oppgradering	512		
	Brannteknisk Malangseide	Oppgradering brannteknisk	2 090		
	Gjerde Sand	Gjerde dårlig og farlig. Nytt rundt kunstgressbane	502		
	Gjerde Malangseidet	Vanlige gjerder som står	-		
	gulvbelegg ungdomsskole og barneskole Sand	Gulvbelegg enkelte rom	-	144	267
	Gymsaltak, takrenner og vegg Malangseide	belegg, dusjer, tak, isolering stedvis, dører, ventilasjon (i henhold til tilstandsanalyse)	2 640		
	Inngjerding av skoleområdet Nordkjosbotn	Inngjerding av skoleområdet er ikke tilfredsstillende samt at det ikke er porter ut mot trafikkertvei. I tillegg har skolen de siste årene fått flere elever med spesielle behov som må være innenfor inngjerdede områder.	125		
	Nordkjosbotn skole - Musikk- og naturfagrom	Skolen har verken godkjent musikk- eller naturfagrom. Det er heller ikke noen rom på skolen som kan omgjøres til slike rom. Her må det bygges ut.	875		
	Nordkjosbotn skole - Oppussing av klasserom	Nordkjosbotn skole er bygd i flere runder. Den eldste delen av skolen har behov for oppussing. Det må legges ny strø, lydisoleres mot andre klasserom, males og legges nytt belegg på 8 av klasserommene.	125	100	100
	Nordkjosbotn skole Solskjerming	2 av klasserommene mot NILanlegget har ikke solskjerming. På fine vår-høstdager kan temperaturen stige opp mot 32 grader.			
	Skoleskjøkken Sand	Nytt kjøkken	-	207	
	Ventilasjon Sand	Oppgradere/ enøk tiltak	-	439	
	Vinduer barneskole Sand	vindu, belegg, tak, toalett, trapp (i henhold til tilstandsrapport)	873		
	Vinduer ungdomsskole Sand		-	447	
skole Totalt			10 198	1 547	367
vei	Sandselweien	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	-	2 190	2 200
	Vei: Indre Malangseidet	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	-	3 750	
	Vei: Krokstadveien	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	1 812		
	Vei: Markeneseveien	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	-		7 550
	Vei: Ny jord - veien	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	-		2 750
	Vei: Skutvikveien	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	2 838		
	Vei: Tverveien	Investeringer i henhold til kommuneveiplan	875		
vei Totalt			5 525	5 940	12 500
Totalsum			21 304	9 187	14 467



7 DRIFTSTILTAK

7.1 INNARBEIDEDE DRIFTSTILTAK

Parallelt med arbeidet med driftstiltak er alle rammene gjennomgått mht. konsekvensjustering av faktisk driftsnivå, med henblikk på å fange opp prisøkninger og lignende. Dette består av mange, og i hovedsak små, justeringer, og er ikke synliggjort. Der slike momenter har vært i en gråsoner mot «driftstiltak» er de definert inn i kategori «driftstiltak» av hensynet til synliggjøring.

Oversikten nedenfor er sortert pr rammeområde, og viser hvilke «tiltak» som er innarbeidet. Tiltak med benevnelsen «G.N. tiltak» betyr innsparingstiltak som er utarbeidet i forbindelse med «godt-nok» prosessen.

Innarbeidede driftstiltak (1000 kr)	2018	2019	2020	2021
<u>Politisk Styrings-/folkev.organer</u>				
Valg 2019 og 2021	0	340	0	340
<u>Økonomi og interntjenesten</u>				
G.N.-tiltak: Avvikling kantine rådhuset	-167	-167	-167	-167
G.N.-tiltak: Besøktid servicetorg fra 10.00-14.00	-73	-143	-143	-143
G.N.-tiltak: Reduksjon vasking rådhus	-120	-120	-120	-120
<u>Plan og forvaltning</u>				
Overvannshåndtering	100	100	100	100
40% midl.tidig engasj. 2018 - utslipp/forurensing/skog	236	0	0	0
<u>Havn</u>				
Etterslep løpende vedlikehold havn (0,5 mill 2018)	0	0	0	0
Utredning Bergneset (0,3 mill 2018)	0	0	0	0
<u>Brann og redning</u>				
Nye brannhjelmer - levetid utgått	80	0	0	0
<u>Landbruk</u>				
G.N.-tiltak: Redusert deltakelse fagmesser landbruk	-10	-10	-10	-10
<u>Fellesutgifter sentraladm</u>				
Fjerne tilskudd politiske parti (ihht ksak 20/17)	-50	-50	-50	-50
HMS/ sykefraværsreduksjon	268	0	0	0
Kirkelig fellesråd - ekstra ordinært tilskudd pga pålegg i henhold til brannforskrift, alt1	150	0	0	0
Kirkelig fellesråd - økt årlig tilskudd pga høy andel gravferder	493	493	493	493
Kjøp ekstern kompetanse ifbm ny næringsetablering (0,5 mill av fond)	0	0	0	0
Reduksjon tilskudd andre tilsv B2017 (ihht ksak 20/17)	-725	-725	-725	-725
<u>Laksvatn Oppvekstsenter</u>				
G.N.-tiltak: Redusert åpningstid Laksvatn barnehage	-25	-60	-60	-60
<u>Nordkjosbotn skole og SFO</u>				
G.N.-tiltak: N.botn skole- nedskjæring vikarposter	-150	-150	-150	-150



Innarbeidede driftstiltak (1000 kr)	2018	2019	2020	2021
<u>Sand skole</u>				
G.N-tiltak: Effektivisering renhold Sand skole.	-97	-97	-97	-97
<u>Malangseidet skole og SFO</u>				
G.N tiltak: Effektivisering renhold Malangseidet skole	-7	-7	-7	-7
<u>Fellesutg. skole, SFO og voksenoppl.</u>				
G.N-tiltak: Opphør av kommunalt skoleskyssvedtak (vinter og utvida skoleskyss)	-132	-317	-317	-317
G.N-tiltak: Reduksjon aktivitetsnivå skole (driftsposter)	-200	-200	-200	-200
Midl.tidig stengt svømmebasseng Sand	-300	0	0	0
<u>Nordkjosbotn barnehage</u>				
Omgjøring ass.stilling til barnehagelærer	98	98	98	98
<u>Malangen barnehage</u>				
G.N-tiltak: Flytte avd. Malangseidet til Skrållan	-600	-1 400	-1 400	-1 400
<u>Moan barnehage</u>				
Tilpasset driftsarter pga økt barnetall og personell, alt 2	60	60	60	60
<u>Fellesutgifter barnehager</u>				
G.N-tiltak: Stengte barnehager jul og påske	-35	-84	-84	-84
Utsette iverksettelse av sommeråpne barnehager	0	896	896	896
<u>Omsorgstjen Malangen</u>				
Utsette 4.måltid - Malangstun	-185	0	0	0
Økning matbudsjett pga 4.måltid-Malangstun	185	185	185	185
<u>Balsfjord bo- og servicesenter</u>				
Fjerne 4.måltid BBS i 2018	-360	0	0	0
Økning matbudsjett pga 4.måltid - BBS	360	360	360	360
G.N-tiltak: Demenssykepleier - fjerne 50% still.	-332	-332	-332	-332
G.N-tiltak: Redusere kreftspl.still fra 80% til 50% still.	-180	-180	-180	-180
<u>Boligtjenesten funksjonshemmede</u>				
G.N/ M.Tiltak: Redusert bemanning/omorg.	-290	0	0	0
G.N-tiltak: Reduksjon av 72% still. Kirkeveien	-312	-312	-312	-312
G.N-tiltak: Reduksjon av 75% stilling Roffaveien	-201	-201	-201	-201
Lovpålagt døgnjeneste	113	271	271	271
<u>NAV Sosial</u>				
Familieveileder (barnefettingdomsmidler)	0	0	0	0
<u>Psykatri og rehabilitering</u>				
BRY Dæ- nedjustert budsjetttramme	-44	-44	-44	-44
G.N-tiltak: opphør av konsept MOT	-52	-104	-104	-104
G.N-tiltak: Reduksjon 40% still psyk. helsearb barn og unge	-254	-254	-254	-254
G.N-tiltak: Tirsdagsklubben- driftsendring/red. 18,7% still	-89	-89	-89	-89
M.tiltak: Reduksjon miljøarb.still 40% 2018	-203	0	0	0
<u>Fellesutgifter helse</u>				
Redusert driftsutgifter fysio/friskliv	-65	-65	-65	-65
<u>Årsoppgjørdisposisjoner</u>				
Sluttsaldering mot disposisjonsfond	-1 484	2 537	2 124	1 299
Sum nedtrekk 6,0 mill pr år 2019-2021	0	-6 000	-6 000	-6 000
Nettosum innarbeidede driftstiltak	-4 597	-5 769	-6 523	-7 008



7.2 IKKE INNARBEIDET DRIFTSTILTAK

I budsjettprosess er det kommet en rekke innspill på driftstiltak som ikke er funnet rom for. Disse synliggjøres nedenfor.

Driftstiltak som ikke er prioritert (1000 kr)	2018	2019	2020	2021
<u>Plan og forvaltning</u>				
Driftstiltak ihht. kommuneveiplan	856	239	404	0
Etterslep veivedlikehold	560	500	500	500
Torgveien - driftstiltak ihht. kommuneveiplan	42	0	0	0
Verdibevarende veivedlikehold	1 485	1 485	1 485	1 485
Vollan bru - driftstiltak ihht. kommuneveiplan	250	0	0	0
Øvre Elvejordsvei - driftstiltak ihht. kommuneveiplan	68	0	0	0
<u>Brann og redning</u>				
Vaksinering av personell i BBR	20	0	0	0
<u>Fellesutgifter sentraladm</u>				
Kirkelig fellesråd - ekstra ordinært tilskudd pga pålegg brannforskrift og reoperasjon/vedlikehold, alt 2	300	0	0	0
Kirkelig fellesråd - økt i årlig tilskudd pga bemanningsøkning som følge av mange gravferder	297	297	297	297
<u>Nordkjosbotn skole og SFO</u>				
Innkjøp av nye læreverker til elevene 2018	60	60	60	60
<u>Sand skole</u>				
Ekstra kjøreutgifter i forb. m møtevirksomhet 2017	25	25	25	25
Falldemping lekeapparater/utbedring uteområdet	30	30	0	0
<u>Nordkjosbotn barnehage</u>				
Abonnement og lisens	11	10	10	10
Assisterende styrer 2017	121	121	121	121
Kursing	10	0	0	0
Ny komfyr og 2 små kjøleskap	13	0	0	0
<u>Malangen barnehage</u>				
Forsterka styring, ledelse og planlegging av drifta	194	194	194	194
<u>Moan barnehage</u>				
Tilpasset driftsarter pga økt barnetall og personell, alt 1	129	129	129	129
<u>Hjemmetjenesten Laksvatn</u>				
Leasingbil hjemmetj. Laksvatn	68	68	68	68
Nattjeneste 1,98 årsverk	1 361	1 361	1 361	1 361
<u>Hjemmetjenesten Nordkjosbotn</u>				
Leiebil hjemmetjenesten Nordkjosbotn (personbil)	87	87	87	87
Renholdsarbeider 30% stilling	169	169	169	169
60 % sykepleierstilling	331	331	331	331
<u>Omsorgstjen Malangen</u>				
50 % helsefagarbeiderstilling	290	290	290	290
<u>Felles helse og omsorg</u>				
Multidosepakking av legemidler	268	300	300	300
<u>Lege og miljørettet helsevern</u>				
Bemannet legevakt med hjelpepersonell	472	472	472	472
Styrke legevaktkoordinator funksjonen	36	36	36	36
<u>Psykatri og rehabilitering</u>				
MOT- ansvar/midler overføres til skole	0	0	0	0
60 % miljøterapeut rusfaglig arbeid	359	359	359	359
<u>Flyktninger</u>				
Bosetting 10 flyktninger 2018. Finansiert av integreringstilsk.	0	0	0	0
Nettosum ikke-innarbeidede driftstiltak	7 911	6 563	6 698	6 294



8 DE ENKELTE RAMMEOMRÅDENE

8.1 FOLKEVALGTE ORGAN

For 2018 gir kommunestyret bevilgning som skal gi dekning for politiske styringsorgan og andre folkevalgte organs driftskostnader, jfr. budsjettets talldel.

Rammene skal dekke driften av:

- Ordfører, varaordfører
- Kommunestyret
- Formannskapet
- Administrasjonsutvalget
- Forhandlingsutvalget
- Kontrollutvalget, kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester fra interkommunale selskaper hvor kommunen er medeier.
- Forliksrådet
- Eldrerådet
- Ungdomsrådet
- Brukerrådet

I budsjettrammen er det forutsatt at driften videreføres på samme nivå som i 2017, med følgende justeringer:

- Budsjett for viltnemd, levekårsutvalg og byggekomite er tatt ut ihht ksak 20/17.
- Budsjett for *valg* ligger inne for årene 2019 og 2021 (jfr tiltak i kap 7.1).
- Økning i rammen til kontrollutvalget/revisjonstjenester ihht. kontrollutvalg sak 29/2017 er innarbeidet.

8.2 RÅDMANN OG RÅDMANNENS STAB

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som rådmannen m/støttegruppes netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel

Stillinger som innbefatter området er rådmann, kommunalsjefer og fagrådgivere.

Rammen skal dekke rådmannsnivåets virksomhet innen arbeidsområdene;

- Overordnet administrasjon og ledelse.
- Overordnet utrednings og utviklingsarbeid, sentralt ledet prosessarbeid.
- Ledelse og styring av prosjektarbeid innen arealplanarbeid og industri-etableringer.
- Overordnet økonomistyring og budsjettarbeid
- Helhetlig forvaltning, samordning og koordinering, generell rådgivning.
- Sentral personalforvaltning, personalpolitikk og rådgivning/ veiledning i personalsaker.
- Kontakt mot kommunenes sentral-forbund og arbeidstakerorganisasjonene, hovedtillitsvalgtordningen, avtalefestet pensjon, mv.
- Sekretariat for administrasjonsstyret, arbeidsmiljøutvalg.
- Opplærings og utviklingstiltak for ansatte i kommunen.
- Sentrale juridiske saker, beredskap – overordnet ansvar i forhold til forebygging og krisetiltak.
- Koordinering og fremføring av kommunens overordnede planarbeid hva gjelder kommunen som helhet eller sektor.
- Overordnet koordinering av kommunens totale tjenesteportefølje.



Målsettingen for rammeområdet er:

- Helhetlig administrasjon og ledelse inkludert forvaltning, koordinering og samordning av kommunens totale ressurser – personell og materiell.
- Få til en gjennomtenkt og styrt vekst og utvikling av kommunen.
- Helhetlig og rasjonell økonomistyring
- Helhetlig og samordnet personalforvaltning

Rådmannsnivåets viktigste oppgave er å lede forarbeid før, og iverksetting etter politiske vedtak, og samtidig ivareta videreutvikling av kommunen. Dette også sett i forhold til økende behov for tjeneste- og kvalitetsutvikling og behov for økt bemanning på de fleste av kommunens enheter, uten at rammene nødvendigvis økes tilsvarende.

Budsjettrammen er justert for:

- 3- årig engasjementstilling til plan og reguleringsarbeid er innarbeidet, og budsjettet med dekning av fond (jfr k-sak 57/16 hvor det ble avsatt kr 2,3, mill til formålet)
- Overlapp i 3 uker i kommunalsjefstilling i forbindelse med overgangen fra tre til to kommunalsjefer. Finansiert med restmidler (fond) fra tidligere bevilgning fra fylkesmannen til omstilling/kommunereform.

For øvrig er budsjettrammen for 2018 er den samme som for 2017, korrigert for lønnsvekst.

8.3 ØKONOMI OG INTERNTJENESTEN (ØK/INT)

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som økonomi og interntjenestens netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Enheten har 16,05 årsverk, hvorav 0,75 årsverk til renhold, 1,5 årsverk er knyttet opp mot skattearbeidet, og 0,5 årsverk til boligsekretær.

Rammen skal dekke ØK/INT's virksomhet innen;

Post/arkiv, skanning/journalføring, IKT-ansvar, og WEB ansvar, møtesekretær, valg, innkjøpskoordinering, servicetorg, postfordeling, skatteregnskap/arbeidsgiverkontroll, årsregnskaper, elektronisk faktura behandling, lønn, eiendomsskatt, utgående fakturering, betalingsformidling, bostøtte, startlån, skjenkebevilling.

I tillegg til kommunes regnskap fører vi regnskap, for PPT og Ishavskysten friluftsråd - Balsfjord kommunalteknikk, Balsfjord kirkelig fellesråd, Midtun boligstiftelse, samt ett legat.

Det er store driftsutgifter som er direkte relatert til kommunens fellesutgifter innenfor flere områder, og særlig innen IKT, samt fellesutgifter innen telefoni, porto, sak/arkiv og annonsering. Utgiftene til vedlikeholdsavgift og brukerstøtte til alle kommunens forskjellige fagprogrammene er samlet i IKT budsjettet, og utgjør en stor utgiftspost, og stabil drift av kommunens IKT utstyr er et overordnet mål.

Den generelle satsningen på digitaliseringen av offentlig sektor er et satsningsområde som er gjengitt i regjeringens digitaliseringsprogram, og er nærmere beskrevet i kommunens IKT plan. Gjenbruk av eksisterende data og



integrasjon mellom fagsystemene er spesielt viktig for den jobben som skal gjøres videre med hensyn til lønn, regnskap, fakturering, og vil være et område som det vil bli satset videre på.

Enheten er et viktig internt servicesenter for mange administrative fellesoppgaver, og vi må utvikle gode rutiner for å bli bedre på service ut mot de øvrige enhetene, samt overfor våre innbyggere. De 2 store systemene, Sak/arkiv (ePhorte), Økonomisystem (Agresso) er verktøy som benyttes av hele organisasjonen, og ePhorte er kommunens elektroniske arkiv.

8.4 PLAN OG FORVALTNING

For 2018 bevilger kommunestyret et beløp som plan, forvaltning og drifts netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. I 2018 ble plan og forvaltning og byggforvaltning slått sammen til én enhet. Fra 1.1.2018 vil Tromsøregionens landbruksforvaltning opphøre, og landbruk blir en del av enheten.

Denne rammen skal dekke enhetens virksomhet innen et bredt spekter av fagområder. Arealforvaltning, plan- og byggesaksbehandling, kart-, matrikkel- og oppmålingstjenester, forvaltning og næringsutvikling innen jord- og skogbruk samt viltforvaltning.

Videre skal rammen dekke enhetens virksomhet innenfor forvaltning, drift og vedlikehold av kommunal bygningsmasse, herunder skoler, barnehager, andre kommunale tjenestebygg og utleieboliger. Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier og parkeringsplasser med tilhørende anlegg (belysning) tilhører også enhetens ansvarsområde.

For 2018 har plan, forvaltning og drift følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Etablere et robust enhet med et godt fagmiljø der kunnskap brukes på tvers av fagområdene. Service, samarbeid og effektivitet. Fagkompetanse som kommer frem gjennom et klart språk.

Etterslepet på vedlikehold, spesielt innenfor vei og tilhørende anlegg er stort. Kommuneveiplanen som ble lagt frem våren 2017 utdyper dette. Budsjettforslaget fanger ikke opp dette etterslepet. Det skal også inngås nye kontrakter for vinter- og sommervedlikehold.

Kommunen har en stor andel gamle bygg. Det vil fortsatt jobbes aktivt med energieffektivisering for å redusere driftskostnader i det lange løp.

I henhold til kommunal planstrategi skal følgende planer prioriteres i 2018:

- Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og rullering av kommuneplanens arealdel.
- Helhetlig ROS-analyse
- Klima- og energiplan

Landbruk

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som inngår i felles enhet for plan og landbruk og utgjør netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

I tråd med Balsfjord kommunes prioriteringer skal kontoret jobbe med;

- Landbruksplan
- Næringsutvikling innenfor jord- og skogbruk
- Tilskuddsforvaltning innenfor jord og skogbruk
- Kommuneveterinærordningene



- Arealforvaltning, jordlov, skoglov og konsesjonslov
- Viltforvaltning

Balsfjord overtar selv landbruksforvaltning etter opphør av Tromsøregionens landbruksforvaltning. I et nytt felles enhet for plan og landbruk, er det viktig å utnytte synergier på tvers av kompetanseområder og jobbe aktivt med innovativ utvikling av landbruket i Balsfjord.

8.5 HAVN

For 2018 bevilger kommunestyret et beløp som havnas budsjetttramme, jfr. Budsjettets talldel. Havna driftes etter selvkostprinsippet. Det vil si at overskudd avsettes til fond, og merforbruk dekkes av fond.

Bergneset havn skal videreføre sitt arbeid med å tilrettelegge for gode havnetjenester for de virksomheter som i dag er brukere av terminalen ved Bergneset. Det jobbes også aktivt med å tiltrekke ny aktivitet i form av næringsetableringer som kan benytte seg av terminalen.

Bergneset havn har et etterslep på verdibevarende vedlikehold. Dette blant annet som følge av manglende vedlikehold over flere år. Beløpet som foreslås er tiltenkt etterslepet på vedlikehold, og verdibevarende vedlikehold, ut ifra et «godt nok» prinsipp.

Som følge av innsatsen med å tiltrekke flere brukere av Bergneset havn foreslås det også satt av midler knyttet til utredninger blant annet i forbindelse med utvidelse av havna.

8.6 BRANN OG REDNING

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som brann og rednings netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke brann og rednings virksomhet som fremgår av brann- og eksplosjonsvernloven av 20. Juni 2003 nr 45 hva angår akutt forurensning.

Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre ulykker. Samt andre uønskede hendelser.

Brann og redning utfører andre ikke-lovpålagte oppgaver som:

- Kommunal beredskap mot akutt forurensning.
- Bistand til ambulansetjenesten, hjemmetjenesten og nattevakter på boliger/ institusjoner ved behov.
- Tekniske alarmer fra Storsteinnes skole, Balsfjord rådhus og Storsteinnes legekantor, 2 etg helsesenter, Moan Barnehage og Moan Bad.

Brann og redning er bærebjelken i den kommunale beredskapen. Dette innebærer et spesielt ansvar i arbeidet med å forbygge og begrense uønskede hendelser.

I budsjetttrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Forprosjekt til ny brann stasjon og ny brannhjelmer.

Med den stramme budsjetttrammen må brann og redning ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Når Tromsø brann og redning utfører tilsyn i Balsfjord på særskilte objekt, vil



det medføre en del ekstra reiseutgifter som vil være vanskelig å beregne.

- Variasjon i utrykninger vil nødvendigvis føre til variasjon av utbetalinger til mannskap og befall.
- Ifbm innføring av det nye Nødnettet vil det bli slutt på kommunegrenser, dvs at nærmeste ressurs blir utkaldt. Noe som tilsier at Balsfjord brann og redning vil bli brukt mere over kommunegrensene.

For 2018 har brann og redning følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Verne liv, helse og miljø mot brann og eksplosjonsulykker
- Ved brann, eksplosjon og andre ulykker, begrense skadene
- Sikkerhet for egne mannskaper er noe brannvesenet hele tiden må ha fokus på.

8.7 FELLESUTGIFTER

SENTRALADMINISTRASJON

For 2018 bevilger kommunestyret netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel

På rammeområdet håndteres en rekke forhold; lisenser KS, personalforsikringer, lønn hovedtillitsvalgte, sentral avsetning lønnspott (som fordeles etter hvert), bevilgningsgebyrer og kontroll, de fleste kommunale tilskudd mv.

Det er i budsjett 2018 foreslått at de samme tilskuddene som ble trukket ut for 2017 også trekkes ut i 2018. Dette ihht føringer i k-sak 20/17. For å synliggjøre dette særskilt er dette fremstilt som innsparingstiltak også i kap. 7. Detaljene er nærmere redegjort for i egen sak til kommunestyret, som fremlegges til

behandling før budsjettsaken (men i samme møte).

I k-sak 27/17 ble det vedtatt at det skulle innarbeides kr 500 000 i budsjett 2018 til tilskudd til bredbåndsutbygging. Dette er innarbeidet i budsjett 2018.

8.8 LAKSVATN OPPVEKSTSENTER

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Laksvatn oppvekstsenterets netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Laksvatn oppvekstsenterets virksomhet innen: Grunnskole 1.–10. klasse, SFO og barnehage.

Laksvatn oppvekstsenter vil pr 01.01.18 ha 55 elever på skolen, 12 barn på SFO og 21 barn i barnehagen fordelt på 30 plasser. Vi har 10,52 lærerstillinger i skolen inklusiv administrasjon, og kontormedarbeider i 50 % stilling. I tillegg har vi 2 assistenter på skolen som deler på 1,3 årsverk.

I barnehagen er det 7 ansatte med til sammen 5,9 stillinger.

SFO har 50 % stilling hvor av 20 % er SFO-leder.

I budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

-Gi alle elever et godt skoletilbud i samsvar med KL-06 og Opplæringsloven der tilpasset opplæring vil være sentral i den daglige undervisningen.

-Drive barnehagen etter de retningslinjer som er bestemt i barnehageloven og rammeplanen, slik at barna får et godt pedagogisk og tilrettelagt tilbud.



- Gi et godt SFO tilbud
- Videreføring av vedtatte lokale planer for Balsfjordskolen og Balsfjordbarnehagen

-Videreføre Oppvekstsenterets egne planer og reglement.

Med den stramme budsjettrammen må Laksvatn oppvekstsenter ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Restriktiv vikarbruk
- Organisering av det daglige undervisningstilbudet, spesielt med tanke på elever med særskilte behov og hvordan klasser/grupper organiseres
- Jobbe for trivsel og lite sykefravær hos de ansatte.

For 2018 har Laksvatn Oppvekstsenter følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon.

Skolen:

-Videreføre satsinga som vi har satt i gang med veilederkorpsset.

-Bruke begrepsundervisning fra 1.-4. klasse, samt i spesialundervisning.

-Hele tiden drive forebyggende arbeid som skaper trivsel for elevene og dermed unngå mobbing i skolehverdagen.

Barnehagen:

-Satsingsområde for barnehageåret 2017/18 er «Livsmestring og helse»

-Bruke begrepsundervisning (BU) på alle barn i barnehagen og spesielt for 5 åringene.

-Ha fokus på overgangen barnehage/skole.

8.9 NORDKJOSBOTN SKOLE

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Nordkjosbotn skoles netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Nordkjosbotn skoles virksomhet innen undervisning av elever i grunnskolen, samt tilby skolefritidsordning. Undervisningstilbudet gis i henhold til gjeldende læreplaner og lokale tilpasninger. Særskilt tilrettelagt undervisning gis etter individuell opplæringslæreplan. Tjenesten er forankret i Opplæringsloven.

Nordkjosbotn skole (1.-10.) har 118 elever. Skolen har 17,41 årsverk inklusiv administrasjon og merkantil. I tillegg har vi 3,45 assistentstillinger inkl. SFO. 21 barn benytter seg av SFO- tjenesten.

I budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Gi et pedagogisk forsvarlig tilbud for samtlige elever ved skolen jmf. LK-06 og Opplæringsloven.
- Videreutvikle skolens egne planer og reglement.
- Gi et trygt og godt SFO- tilbud.

Med den stramme budsjettrammen må Nordkjosbotn skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Organiseringen av det daglige undervisningstilbudet, spesielt med tanke på elever med særskilte behov, men også hvordan klasser/grupper organiseres.
- Være restriktiv på vikarbruk der det lar seg gjøre.
- Kutte ned på kurs og konferanser, samt være restriktiv i forhold til innkjøp

For 2018 har Nordkjosbotn skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:



- Fortsette å jobbe tett opp mot Veilederkorpset med fokus på utviklingsområde: motiverende og praktisk undervisning ved hjelp av digitale verktøy.
- Kontinuerlig arbeid mot mobbing. Skolen skal jobbe målrettet for aktivisering av elevene i friminuttene spesielt med tanke på forebygging av mobbing.
- Videreutvikle våre kunnskaper innenfor kartlegging av elever.

- Gi et pedagogisk forsvarlig opplæringstilbud for skolens elever jmf. Opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.
- Gi et trygt og godt tilbud om SFO og leksehjelp i hht bestemmelsene i Opplæringsloven med forskrifter
- Videreføring av vedtatte lokale planer for Balsfjordskolen.
- Videreføring av skolens egne planer og reglement.

Med den stramme budsjettammen må Storsteinnes skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

8.10 STORSTEINNES SKOLE/ SFO

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Storsteinnes skoles netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Storsteinnes skoles virksomhet innen undervisning av elever i grunnskolen fra 1.-10.trinn, samt tilbud skolefritidsordning for elever fra 1.-4.trinn. Undervisningstilbudet gis i henhold til gjeldende læreplaner og lokale tilpasninger. Særskilt tilrettelagt undervisning gis etter individuell opplæringslæreplan. Tjenesten er forankret i Opplæringsloven med forskrifter.

Storsteinnes skole er en fullført grunnskole med 282 elever. Skolen har 33,29 årsverk til undervisning, administrasjon og merkantil. I tillegg har enheten 5,2 assistentstillinger inkl. SFO og 3,0 renholdstillinger. Pr. 01.10.17 benytter 34 barn seg av skolens SFO- tilbud.

I budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Elevene ved skolen skal ha et trygt og godt skolemiljø jmfør bestemmelsene i Opplæringslovens kap. 9A

- Organiseringen av det daglige undervisningstilbudet, spesielt med tanke på elever med særskilte behov, men også hvordan spesialundervisning, klasser og grupper organiseres.
- Være restriktiv på vikarbruk samtidig som en elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø ivaretas.

For 2018 har Storsteinnes skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Jobbe videre med skoleutvikling med fokus på læringsmiljø, foreldresamarbeid og – involvering og læringsledelse for å fremme elevenes faglige og sosiale læring og utvikling
- Kontinuerlig arbeid for et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal jobbe målrettet for et mer attraktivt uteområde, samt aktivisering av elevene i friminuttene spesielt med tanke på inkludering og trivsel for alle elever.
 - Kartlegging og tiltak jmfør Balsfjordskolens plan for arbeid med elevenes psykososiale skolemiljø
 - Videreutvikle samarbeidet med foresatte ved skolen om elevenes faglige og sosiale læring og utvikling



- Visjonen for Storsteinnes skole holdes i fokus:

Mulighetenes skole – med trygghet, ansvar og respekt former vi framtida

8.11 VOKSENOPLÆRING

For 2018 bevilger Balsfjord kommune et beløp som Voksenopplæringas netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke grunnskoleopplæring for voksne etter kapittel 4A i opplæringsloven, spesialundervisning etter kapittel 4A-2 i opplæringsloven, norskopplæring og samfunnskunnskap etter «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere.

I og med budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Pga. store nedskjæringer på Voksenopplæringa i 2017, er det ikke rom for ytterligere nedtrekk på 2018.

Med den stramme budsjettrammen må Voksenopplæringa ha særlig oppmerksomhet på følgende områder: Unngå vikarbruk gjennom sammenslåing av klasser innenfor forsvarlige rammer.

For 2018 har Voksenopplæringa følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Opprettholde det lovpålagte tilbudet om undervisning. Kjøpe bruk av tjeneste grunnskole fra videregående skole. Fortsette samarbeidet med flyktningetjenesten og NAV. Videreutvikle systematisk arbeid med språkpraksis som språklæringsarena. Jobbe med skoleutvikling der personalet skal videreutvikle sine kunnskaper innenfor digitale ferdigheter.

8.12 SAND SKOLE

For 2018 bevilger kommunestyret et beløp som Sand skoles netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Sand skoles virksomhet innen grunnskoleopplæringen fra 1. til 10.trinn for 101 elever, hovedsakelig inndelt i 7 elevgrupper. Enheten har 15,2 lærerårsverk i tillegg til 1,62 % administrasjonsressurs.

Kontormedarbeider er tilsatt i 50% stilling.

I tillegg 278 % stilling som assistent og 212 % stilling på renhold. For skoleåret 2017/2018 gis det ikke tilbud om SFO ved Sand skole.

Budsjettrammen forutsetter at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Videreføring av vedtatte planer for skolene i Balsfjord.
- Med stram budsjettramme må Sand skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Elever med særskilte behov skal ivaretas på en tilfredsstillende måte. Utnytting av ressurser til elevenes beste.
- Tidlig innsats for å sikre grunnleggende ferdigheter så tidlig som mulig.
- Fokus på anti-mobbearbeid og trivselstiltak.
- Fokus på bruk av lokalmiljøet som læringsarena.

For 2018 har Sand skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:



Fokus på at kvaliteten på undervisningstilbudet opprettholdes både faglig og sosialt, og at alle elevene ved skolen får tilpasset opplæring i tråd med K-06 og andre lover og forskrifter for Grunnskolen.

- Følge opp kommunale planer og implementere skolens handlingsplan for neste planperiode.
- Fortsatt holde fokus på «uteskole» og «kultur» som praktisk tilnærming til læring.
- Arbeide med praktisk, relevant, variert og motiverende undervisning gjennom fokus på klasseledelse, motivasjon og læringsmiljø
- Ha fokus på organisasjonsutvikling på enheten. Vurdering for læring i felles kompetansehevingssprosjekt.
- Delta i utviklingsarbeid gjennom Veilederkorpset, for videreutvikling av skolen som god læringsarena.
- Videreføre arbeidet for digital kommunikasjon med foresatte: Skooler, hjemmesiden, mail, mobilskele. Videreutvikle og stimulere til godt hjem/skole samarbeid
- «MOT» skal være en naturlig del av skolens kultur og medvirke til holdningsskapende arbeid.
- Fortsatt å forbedre uteområdet for økt positiv aktivitet og godt psykososialt miljø.

8.13 MALANGSEIDET SKOLE

For 2018 bevilger kommunestyret et beløp som Malangseidet skoles netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Malangseidet skoles virksomhet innen grunnskoleopplæring for elever på 1.-7.trinn og eventuelt SFO-tilbud.

Malangseidet skole vil pr 31.12.17 gi grunnskoleopplæring for 22 elever fra 1.-7.trinn. Skolen er fådelt, og elevene er

innværende skoleår organisert i to grupper; 1.-4.trinn, og 5.-7.trinn. Skolen gir tilbud om leksehjelp 2 timer i uka. Enheten har til sammen 4,64 årsverk. Årsverkene er fordelt over delt inspektør med Sand skole i 64 % administrasjonsstilling, 5 lærerstillinger, 79 % stilling som assistent og 34 % stilling som renholder. For skoleåret 2017/ 2018 gis det ikke tilbud om SFO ved Malangseidet skole.

Budsjettrammen forutsetter at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Videreføring av vedtatte planer for skolene i Balsfjord.

Med utgangspunkt i budsjettrammen og organisering som fådelt skole, må Malangseidet skole ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- At alle elever får tilpassa opplæring
- At elever med særskilte behov ivaretas på en tilfredsstillende måte i hht gjeldende lovverk.
- Minimere vikarbehov, men samtidig yte tjenester som er i henhold til regelverket.

For 2018 har Malangseidet skole følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Organisere og gjennomføre undervisningen slik at alle elevene får et godt og tilpasset skoletilbud i samsvar med Opplæringsloven og Kunnskapsløftet (K06).
- Følge opp kommunale fellesplaner og lokale planer.
- Videreutvikle organisasjonen og tjenesten gjennom deltakelse i Veilederkorpset.
- Arbeide aktivt for et trygt og godt læringsmiljø, gjennom kontinuerlig fokus på trivselsfremmende og relasjonsskapende tiltak,



elevmedvirkning og godt samarbeid mellom skole og hjem.

8.14 FELLESUTGIFTER FOR GRUNNSKOLE OG SFO.

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som blir Fellesutgifter for grunnskolen og SFO netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Rammeområdet er ikke en egen enhet. Her dekkes kostnader til skoleskyss for kommunens elever i grunnskolen, kjøp av tjenester fra andre kommuner og fylkeskommunen. I tillegg dekkes kostnader til ekstraordinær bemanning i SFO der funksjonshemmede barn kan benytte seg av tilbudet.

Refusjoner for eventuelle skoleplasser som dekkes av andre kommuner inntektsføres ramma. I tilfeller der elever fra andre kommuner mottar full spesialundervisning, inntektsføres slike refusjoner den enkelte skole siden utgiftene til lærerressurser belastes der. I de tilfeller der disse elevene ikke er fulldekket, vil differansen mellom antall spesialundervisning og ordinær undervisningstimer tilfalle rammeområdet.

Det er fortsatt store utgifter knyttet til skoleskyss, SFO for barn med særskilte behov og tilskudd til private skoler grunnet vedtak om spesialundervisning.

8.15 NORDKJOSBOTN BARNEHAGE

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Nordkjosbotn barnehages netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Nordkjosbotn barnehage innen området regulert av barnehageloven. Og drive barnehagen i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer, kommunale planer og vedtak.

Nordkjosbotn barnehage gir primært barnehagetilbud til barnefamilier i sitt lokalmiljø, men kan også ha barn fra Laksvatn og Storsteinnes. Barnehagen ivaretar særskilt tilrettelagte tiltak for barn under skolealder. Enheten har areal til 74 plasser, og bemanning til 72 plasser.

Pr. 1.november er det tildelt 66,7 plasser fordelt på fire avdelinger. Det er 13,53 årsverk fordelt på 17 ansatte.

Med den stramme budsjettrammen må Nordkjosbotn barnehage ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Korttidsfravær, ha fokus på nærvær.
- Være restriktiv på vikarbruk, men yte tjenester som er i henhold til lover, sentrale- og lokale regelverk.

For 2018 har Nordkjosbotn barnehage følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Implementere ny Rammeplan for barnehager.
- Opprettholde et pedagogisk og tilrettelagt tilbud med god kvalitet til våre brukere, barn, foresatte og ansatte.
- Arbeide målrettet mot et mer attraktivt uteområde. Barna skal utvikle sin grovmotorikk, samt forebygge mobbing i barnehagen.



- For barnehageåret 2017/2018 er vi i prosjekt: Implementering av ny Rammeplan. Der er det fokus på kompetanseheving hos personalet innenfor Barnehagen som lærende organisasjon, økt fokus på tema helse og livsmestring i barnehagen og IKT.
- Fokus på HMS. Ivareta barns og ansattes behov og rettigheter.
- Arbeide med psykososialt miljø for barn og personal.

8.16 MALANGEN BARNEHAGE

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Malangen barnehages netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Malangen barnehages virksomhet regulert av barnehageloven og drive barnehagen i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer, kommunale planer og vedtak. Malangen barnehage er en organisasjon med 3 avdelinger i bygdene Mestervik, Mortenhals og Malangseidet.

	Mestervik	Skrållan	Malangs- eidet
Antall plasser	23	10	18
Antall plasser i bruk	23	6,6	11,8
Antall ledige plasser	0	3,4	6,2
Årsverk	4,36	2,36	3,36

Med den stramme budsjettrammen må Malangen barnehage ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

Det er planleggingsmøter på kveldstid noe som medfører ekstra kostnader for enheten.

På grunn av marginal bemanning på avdelingene er det stort vikarbruk ved fravær av fast personale.

Mortenhals har hatt nedbemanning og kan tilby 10 plasser og det er synkende

barnetall på Malangseidet som kan medføre nedbemanning i 2018.

For 2018 har Malangen barnehage følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Opprettholde et pedagogisk tilbud etter intensjonen i barnehageloven/ rammeplan og gi et kvalitativt godt tilbud til barn, foresatte og ansatte.
- Innføre ny rammeplan
- Fokus på et godt arbeidsmiljø og nærvær på arbeidsplassen.
- Kompetanseutvikling av personalet gjennom prosjektarbeid.

8.17 MOAN BARNEHAGE

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Moan barnehages netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Moan barnehages virksomhet innen områder regulert av barnehageloven. Og drive barnehagen i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer, kommunale planer og vedtak.

Moan barnehage er en 4 avdelings barnehage med 96 plasser, og 18,16 årsverk. Barnehagen har hatt åpent i 1 år og 8 måneder og har enda ikke hatt et helt budsjettår.

I budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Gi et pedagogisk forsvarlig tilbud for barna etter Barnehageloven
- Følge lokale planer, og enhetens egne planer.



Med den stramme budsjettrammen må Moan barnehage ha særlig oppmerksomhet på:

- Korttidsfravær
- Være restriktiv med innkjøp og vikarbruk.
- Ivareta barn med særskilte behov på en tilfredsstillende måte.

For 2018 har Moan barnehage følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Drive godt nok innenfor den ramma som er gitt enheten, og med de mål som enheten har satt seg.
- Barnehagens satsningsområder er livsmestring og helse, implementering av ny rammeplan og IKT som arbeidsverktøy.
-

8.18 FELLESUTGIFTER FOR BARNEHAGE

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som blir Fellesutgifter for barnehagens netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Rammeområdet er ikke en egen enhet. Her dekkes kostnader for spesialpedagogisk hjelp for barn med bostedsadresse i Balsfjord kommune og barnehageutgifter for fosterbarn bosatt i annen kommune. Tilskudd til private barnehager i henhold til kommunestyrevedtak og forskrift om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager dekkes også over ramma.

Med den stramme budsjettrammen må man ha særlig oppmerksomhet på antall og omfang av enkeltvedtak som fattes, samt iverksetting av styrkingstiltak etter Barneheloven. Endringer i

sammensetning av barnegrupper gjennom året kan i henhold til forskrifta om likebehandling av kommunale og private barnehager få konsekvenser for det budsjetterte tilskuddet til private barnehager.

8.19 HJEMMETJENESTEN LAKSVATN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Hjemmetjenesten Laksvatn's netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Hjemmetjenesten Laksvatn's virksomhet innen;

Hjemmesykepleie og praktisk bistand. Virksomheten betjener også Laksvatn eldresenter som har fellesareal / serviceareal for beboerne og de eldre i området. Virksomheten har totalt 6,83 årsverk fordelt på 11 stillingshjemler. I tillegg skal enheten samarbeide med enhetene Brann / Redning og Byggforvaltning om brannverntiltak og drift av Laksvatn eldresenter.

Med den stramme budsjettrammen må Hjemmetjenesten Laksvatn ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

Virksomheten må ha stor oppmerksomhet på at tjenestetilbudet som ytes følger lovverket og er faglig forsvarlig. Brukermedvirkning og kontinuerlig evaluering blir her viktige faktorer. Hjemmetjenesten må også ha sin oppmerksomhet rettet mot forebyggende helsearbeid slik at en er i forkant før store hjelpe – og pleiebehov oppstår. Dette gjøres best ved kartlegging av behov for tekniske hjelpemidler, sosialt nettverk,



brukerens egne ressurser og å ha fokus på opprettholdelse av dem.

For 2018 har Hjemmetjenesten Laksvatn følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Målsettingen for planperioden er at dagens tjenestetilbud fortsatt skal være faglig godt fundamentert og utviklende. Det skal ytes gode og fleksible tilpassede tjenester ovenfor hjemmeboende hjelpe – og pleietrengende i hele virksomheten. Samhandlingsreformen og økning av eldre over 80 år krever at kompetanseheving og rekruttering må vektlegges. Kvalitetsarbeid og arbeidsmiljøet skal derfor i 2018 stå i fokus. Enheten skal også være en god arbeidsplass der de ansatte får utfordringer og utviklingsmuligheter.

8.20 HJEMMETJENESTEN NORDKJOSBOTN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som hjemmetjenesten Nordkjosbotn netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke hjemmetjenesten Nordkjosbotn virksomhet innen; Hjemmesykepleie og praktisk bistand. Tjenesten gis i hovedsak til brukergruppen eldre, men også til yngre med pleie- og omsorgsbehov.

Enheten består av Kløverlund alderspensjonat og eldreboliger samt hjemmetjeneste til hjemmeboende. I enheten er det døgnkontinuerlige tjenester til brukere på Kløverlund. Det driftes også dagsenter for demente i enheten.

I hjemmetjenesten er det 12,03 årsverk fordelt på 17 ansatte. I enheten arbeider

sykepleiere, helsefagarbeidere, assistenter og hjemmehjelper.

Med den stramme budsjetttrammen må hjemmetjenesten i Nordkjosbotn ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

At den tjeneste som gis er faglig forsvarlig og i samsvar med brukers behov for hjelp.

Videre er det fortsatt fokus på at det utøves en saksbehandling i forhold til søknader om tjenester, som resulterer i riktig hjelp i forhold til det bruker har krav på etter Lov om Helse og omsorgstjenester. Tildeling av tjenester skal skje på grunnlag av behov for tjenester, også med tanke på brukere i ytterkant av distriktet.

Med tanke på økende antall brukere i forhold til demografi, og sykehusets utskrivningspraksis, så stiller dette store krav til kompetanse hos ansatte og påvirker behov for økte tjenester. Spesielt med tanke på sykepleierkompetanse.

For 2018 har hjemmetjenesten Nordkjosbotn følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: Å oppretthold et faglig forsvarlig tjenestetilbud til brukerne, uti fra helse og omsorgstjenesteloven. Dette gjelder med tanke på omfang, kvalitet av tjenesten og uavhengig av hvor bruker bor.

Med tanke på kravene som stilles til tjenesten vil en målsetning for 2018 være å legge til rette for fortsatt opplæring og videreutvikling av kompetanse hos ansatte. Videre vil det være fokus på nærvær og trivsel på arbeidsplassen.

Per 2018 er hjemmetjenesten i Nordkjosbotn sammenslått med hjemmetjenesten Laksvatn. Omsorgsboligene i Nordkjosbotn er klar for innflytting i 20 leiligheter. Det er utfordringer i fht organisering av renhold,



da dette skal sees i sammenheng med renhold i et større omfang i kommunen.

8.21 OMSORGSTJENESTENE MALANGEN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som omsorgsregionen Malangens netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Omsorgsregionen Malangen består av Malangstun sykehjem og eldresenter, hjemmetjenesten, kjøkken, vaskeri og tilbud om dagopphold. Omsorgsboligene med seks beboere med tilsyn og tjenester ved behov.

Denne rammen skal dekke virksomhet innen pleie og omsorg til korttids- og langtidsbeboere i sykehjem og hjemmeboende som har behov for pleie og hjelp. Driftsbudsjettet inkluderer også kjøkkendrift med produksjon av mat til beboerne på institusjonen og middag til hjemmeboende.

Malangstun sykehjem og eldresenter består av fire avdelinger. Langtidsavdelingen med plass til 8 beboere, skjermet avdeling med plass til 6 beboere, eldresentret har 10 beboere og korttidsavdelingen har plass til 6 beboere. Enheten skal gi tjenester i tråd med gjeldende lovverk og på bakgrunn av fattet vedtak om tjeneste. Hjemmetjenesten har i gjennomsnittlig hatt 70 brukere hittil i 2017, og antallet forventes økt i 2018. Brukerne har ofte flere diagnoser som krever oppfølging og behandling. Tilbudet om dagopphold til et antall på 10 personer videreføres også i 2018 og planlagt videre i økonomiplanperioden.

Enheten har til sammen 42,50 årsverk fordelt på 66 stillinger. Stillingsstørrelsene

varierer fra 100 % ned til 6 %. Ansatte ved enheten er sykepleiere, hjelpepleiere, omsorgsarbeidere, kokk, assistenter og helsefagarbeidere. Noen har videreutdanning innen psykisk helsevern og eldreomsorg.

For å opprettholde dagens drift innenfor budsjettets rammer kreves det stor oppmerksomhet i fht nærvær og streng kontroll over bruk av ekstra personell og vikarer.

Målsetningen er å gi tjenestemottakerne et kvalitativt tjenestetilbud hvor *trygghet, omsorg og forsvarlig pleie* er grunnleggende elementer.

Samhandlingsreformen har gitt nye utfordringer og det stilles større faglige krav til tjenesten. Etterspørselen etter korttidsplasser har økt. Forskyvning av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunene vises ved at pasienter utskrives tidligere fra sykehus, samt økt bruk av poliklinisk behandling og undersøkelser. Flere yngre brukere med ulike diagnoser medfører også behov for faglig oppdatering. Balsfjord kommune har inngått avtale med UNN og Tromsø kommune i f.t. oppfølging og tilrettelegging for eldre pasienter der det er behov for samhandling og planlegging utover det ordinære.

Utfordringene for enheten ligger både på økonomiske og driftsmessige forhold. Personellressursene ved enheten kan virke knapp sett i forhold til etterspørselens av tjenester. Det kreves kompetanse hos personale for å kunne gi brukerne et forsvarlig helsetilbud, spesielt sykepleierfaglig kompetanse er nødvendig. For å holde de økonomiske rammer må enheten ha stort fokus på økonomi og effektiv drift, men uforutsette pleieoppgaver kan oppstå. Utdanning av fagpersonell må prioriteres og legges til



rette for å være kvalifisert til å møte dagens utfordringer. Dette i form av stipend og permisjon fra arbeidsplassen.

8.22 BALSFJORD BO OG SERVICESENTER

For 2018 bevilger kommunestyret et beløp som Balsfjord bo- og servicesenter 's netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Balsfjord bo- og servicesenters virksomhet knyttet til institusjon, hjemmetjenesten, hjelpemiddelservice, vaskeri og renhold, kjøkken, leiebiler og dagsenter.

I og med budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

- Kreftsykepleier reduksjon fra 80 – 50%.
- Demenssykepleier – fjerne 50 % stilling.

Med den stramme budsjettrammen må Balsfjord bo- og servicesenter ha særlig oppmerksomhet på følgende områder: Reduksjon i sykefravær, bedre utnyttelse av allerede tilgjengelig kompetanse og tilstrekkelig rekruttering slik at man unngår utstrakt bruk av overtid. Videre fokus på riktig vederlagsberegning og refusjon av sykelønn

Det vil også i 2018 gjennomføres tiltak for å løse den pågående arbeidskonflikten.

For 2018 har Balsfjord bo- og servicesenter som mål for drift og tjenesteproduksjon å opprettholde og videreutvikle tjenestene. Det forutsetter satsning på kompetanseutvikling hos ansatte og rekruttering av kompetente medarbeidere til ledige stillinger. Balsfjord bo- og servicesenter skal fortsette å ta imot lærlinger, bidra til at ansatte som ønsker å ta grunnutdanning i sykepleie kan

kombinere utdanning og arbeid. Det skal også legges til rette for at ansatte skal få ta ønsket videreutdanning.

Balsfjord kommune har ei aldrende befolkning og behovet for pleie og omsorg i heimen eller på sykehjem er økende. Balsfjord bo- og servicesenter skal tilby avlastningsplasser for de som har særlig tyngende omsorgsoppgaver i hjemmet, korttidsplasser til de som trenger det for nødvendig helsehjelp samt langtidsplasser. Enheten drifter også KAD seng både for somatikk og for rus- og psykiatri.

Samhandlingsreformen med rask utskrivning fra sykehus for videre oppfølging i sykehjem eller hjemmetjeneste krever evne til rask omstilling. Pasienter som skrives ut fra sykehus har sammensatt behov for behandling og pleie. Bruken av avansert medisinskteknisk utstyr har økt. Dette medfører et behov for tilgjengelig sykepleier i sykehjemmet til enhver tid.

Enheten vil ha fokus på kvalitet og jobbe med forbedring der vi avdekker mangler og svakheter. Lovverket og kravet om faglig forsvarlighet må følges både i saksbehandling og tjenesteyting.

Det må jobbes kontinuerlig med mer fleksibel bruk av ressurser og kompetanse for å sikre alle brukere faglig forsvarlig og nødvendig helsehjelp – uavhengig av geografisk tilhørighet.

8.23 BOLIGTJENESTEN FUNKSJONSHEMMEDE

For år 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som blir Boligtjenesten funksjonshemmedes netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel.



Rammen skal dekke enhetens virksomhet innen personlig hjelp og praktisk bistand for voksne personer med funksjonshemming, og avlastning til familier med funksjonshemmede barn med store omsorgs og hjelpebehov. Beboere mottar heldøgns omsorgstilbud fra enheten, og det gis også botilbud av mer fast karakter ved avlastningen. Lovhjemmel for driften er Helse – og omsorgstjenesteloven med tilhørende forskrifter og rundskriv.

Enheten må ha særlig oppmerksomhet på å ivareta de tjenester og det ansvar en har i forhold til gjeldende lover, og samtidig ivareta personalets behov for et godt fag- og arbeidsmiljø. Likeledes å kunne gi et forsvarlig avlastningstilbud gjennom hele året til familier med multifunksjonshemmede barn.

For 2018-21 vil boligtjenesten ha et fokus på utvikling. Hvordan en innen tilgjengelige ressurser kan jobbe smartere for å løse de lovpålagte oppgaver på en god måte. Det skal videreutvikles kompetanse, ha riktig kompetanse på riktig sted, brukere skal være i sentrum og tjenestene skal være av god kvalitet.

8.24 FELLESUTGIFTER HELSE OG OMSORG

For 2018 bevilger kommunestyret netto budsjettamme iht. budsjettets talldel.

Rammene skal dekke driften av følgende;

- IKT- stilling omsorg.
- Saksbehandler stilling for omsorgstjenesten.
- Kjøp av omsorgstjenester for enkeltbruker av Målselv kommune.

- Kjøp av omsorgstjenester fra privat tjenesteleverandør.

Budsjettpost for kjøp av tjenester fra andre er prisjustert samtidig som nye forutsetninger for tilskudd ressurskrevende tjenester er hensyntatt.

I forrige økonomiplan ble det vedtatt varig driftstiltak på kr 3,5 mill pr år relatert til ny innflytter med særskilte behov. Det er avklart at dette ikke blir aktuelt for 2018, og budsjettammen er nedjustert tilsvarende.

50% stilling hjemmetrener (jfr hverdagsrehabilitering) er vakant i 2017, og tatt ut av budsjett for 2018 som varig nedtrekk. Dette ihht k-sak 20/17.

8.25 NAV - SOSIALTJENESTEN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som NAVs netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal ivareta kommunens oppgaver etter lov om sosiale tjenester i NAV. Loven omfatter forebyggende virksomhet, de individuelle tjenestene opplysning, råd og veiledning, økonomisk stønad, midlertidig botilbud, individuell plan og kvalifiseringsprogram.

I budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

50 % prosjektstilling familieveileder. Stillingen finansieres av et øremerket statlig tilskudd, og dekker forebyggende arbeid relatert til §17 i lov om sosiale tjenester i NAV. Det er signalisert videreføring i 3 år, men midlene søkes om årlig.



For 2018 har NAV Balsfjords kommunale tjenester følgende mål:

- Deltakere i det kommunale kvalifiseringsprogrammet skal fullføre og komme i arbeid eller aktivitet.
Kvalifiseringsprogrammet er et av NAVs viktigste virkemiddel mot fattigdom.
- NAV Balsfjord skal kartlegge, forebygge og redusere barnefattigdom for å sikre barns velferd og inkludering i kommunen.
- NAV Balsfjord skal stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk sosialhjelp. Dette vil primært gjelde stønadsmottakere som er under 30 år og som ikke har helsemessige hindringer for aktivitetsplikt.
- NAV Balsfjord skal bidra til arbeidsretting av introduksjonsprogrammet for å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet.

8.26 LEGE OG MILJØRETTET HELSEVERN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som lege og miljørettet helsevernets netto budsjettramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke lege og miljørettet helsevernets virksomhet innen legetjeneste til kommunens innbyggere også til de som midlertidig oppholder seg i kommune. Driften inkluderer også interkommunal legevakt. Fremme folkehelse og trivsel ved forebyggende helsearbeid, behandle sykdom og skade. Tjenesten skal også bidra til tverrfaglig samarbeid.

Legetjenesten ivaretar konsultasjoner og behandling, veiledning, legevaktstjeneste, øyeblikkelig hjelp, samfunnsmessige oppgaver som medisinsk faglig rådgivning, helseberedskap, miljørettet helsevern og smittevern oppgaver.

Innen budsjettrammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

På rammeområdet er det innarbeidet tiltak «nødnett helse» som inkluderer legevaktstelefon i et interkommunalt samarbeid med Tromsø kommune som vertskommune.

Det er fra mai 2018 en forutsetning at samtlige leger som innehar legevakt skal ha godkjenning i hht retningslinjer, det medfører at det alltid må være en tilstedeværende lege med godkjenning når turnusleger har vakt. Dette er et kostnadsøkende for kommunen.

Mål for 2018 er å opprettholde dagens korte ventetid på kurativ behandling, samt at listepasienter kan få konsultasjon ved øyeblikkelig hjelp hos sin fastlege på dagtid.

Det skal være fokus på frisklivsarbeid i tjenesten, dette i nært samarbeid med øvrige tjenester. Folkehelseprofilen viser en generell god helse for innbyggerne i kommunen.

Hjemmebehandling/besøk gis kun når det er særlig påkrevd for at lovens krav til forsvarlighet skal oppfylles, det forutsettes streng prioritering. Ved økte oppgaver som kreves samhandling utenfor kontoret må fastlegene legge til rette for konsultasjoner og kontorarbeid utenom ordinær åpningstid, dette for å unngå lengre ventetid.

Legetjenesten er under kontinuerlig vurdering for økt effektiv drift og måter å



løse oppgavene på i fht kommunens innbyggere. Det vil også i 2018 være redusert drift ved legekantoret i Meistervik i forbindelse med ferieavvikling, påske og andre høytider.

Utfordringer i 2018 er økt behov for hjelpepersonell på legevakt, det vil i 2018 fremmes egen sak for framtidig effektiv organisering av legetjenesten, se på mulige interkommunale løsninger. Fortsatt ha en stabil fastlegedekning.

8.27 ERGO- OG FYSIOTERAPITJENESTEN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Ergo- og fysioterapitjenestens netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Ergo- og fysioterapitjenestens virksomhet innen arbeidsområdene ergoterapi og fysioterapi, både fastlønnede og med driftsavtale.

Ergo- og fysioterapitjenesten har 80% ergoterapeutstilling, 2 avtalehjemler for selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter og 4 fysioterapeutstillinger (hvorav en fysioterapeut skal jobbe kombinert som frisklivsveileder og fysioterapeut og en sjeffysioterapeut).

For 2018 har Ergo- og fysioterapitjenesten følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: tilby tjenester innenfor habilitering av barn og unge, rehabilitering av voksne, behandling av ny skadde, nyopererte og terminale pasienter, samt behandling av pasienter i korttidsopphold på institusjon med behov for opptrening og tilrettelegging før overføring til eget hjem. Tjenesten skal også bistå med hjelpemiddelformidling og

kartlegging i bolig- og bilsaker. Tjenesten skal også etablere frisklivssentralen som en del av tilbudet i tjenesten.

Innenfor tildelte rammer er det utfordrende å prioritere forebyggende arbeid, behandling av langtidsbeboere på sykehjem og tilbud til personer med kroniske sykdommer og behov for langvarig oppfølging. Til tross for intensjonene i samhandlingsreform, folkehelseplan og rehabiliteringsplan. Dette kan føre til svært lang ventetid for disse gruppene og at lovverkets krav om nødvendig helsehjelp kan bli krevende å oppfylle. Prioriteringene varierer etter tjenestens kapasitet til enhver tid, men er også avhengig av kommunens overordnede mål og prioriteringer.

8.28 HELSESØSTER/ JORDMORTJENESTEN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Helsesøster- og jordmortjenesten's netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel.

Denne rammen skal dekke Helsesøster- og jordmortjenesten's virksomhet innen;

Svangerskapsomsorg, sped- og småbarnskonsultasjoner, skolehelsetjenesteoppgaver og konsultasjoner med elever, flyktninghelsetjenester, helsestasjon for ungdom, prevensjonskonsultasjoner, samt vaksinerings mot sesonginfluensa til risikogrupper. Det er forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret: HPV-vaksinerings til unge voksne damer. Dette er et prosjekt helsesøster er pålagt å gjennomføre også i 2018.

Tjenesten har tilsammen 4,40 årsverk bestående av jordmor, helsesøstre og



helsesekretær. Kontorsted er på Storsteinnes, samt kontordager på Meistervik og Laksvatn. Tjenesten har i tillegg faste dager på skolene i kommunen, inkludert videregående skole og folkehøgskole.

Med den stramme budsjettrammen må Helsesøster- og jordmortjenesten ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

- Manglende kontroller/tjenester som avviker fra retningslinjene
- Tjenesten ikke er tilgjengelig nok på skolene jmf . retningslinjene

For 2018 har Helsesøster- og jordmortjenesten følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

Å opprettholde tilbudene innenfor svangerskapsomsorgen, helsestasjons- og skolehelsetjenesten og flyktninghelsetjenesten jfr. lover, forskrifter, veiledere og retningslinjer for tjenesten. I tillegg til fokus på samarbeid med andre tjenester, må tjenesten ha fokus på samfunnsutviklingen som skjer blant barn, familier og ungdom (vold, feilernæring, rus, sosial ulikhet i helse, sammensatte familieutfordringer, seksuelle overførbare sykdommer som øker nasjonalt), konsekvensene av samhandlingsreformen og utvidet rett til helsesøstre og jordmødre for prevensjonsmidler.

8.29 PSYKISK HELSE, RUS OG REHABILITERING

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som er Psykisk helse, Rus og ReHabilitering netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke enhetens virksomhet innen; psykisk

helse, rus og funksjonshemninger. Tjenestene gis etter lov om helse og omsorgstjenester i kommunen, hvor ansvarsområdet dekker hele kommunen.

I og med budsjettammen er det forutsatt at følgende tiltak gjennomføres i budsjettåret:

Psykisk helsearbeid og oppfølging som følge av rusavhengighet til barn, unge og voksne. Omfatter kartlegging, oppfølging og evaluering av tiltak, og koordinering og samarbeid med andre fagtjenester og spesialisthelsetjenesten. Ivaretar og koordinerer psykososial oppfølging ved akutte hendelser og kriser. Ambulant psykiatrisk miljøarbeidertjeneste på dagtid med praktisk bistand/daglige gjøremål til brukere med store hjelpe- og omsorgsbehov, samt heldøgns tjenester i Petersborgveien bofellesskap.

Ivaretar saksbehandling for privat avlastning, støttekontakt/fritidsassistent, brukerstyrt personlig assistent, miljøarbeid, omsorgslønn, transporttjenestekort, og ledsagerbevis. Enheten er koordinerende enhet og ”kommunens adresse” for rehabilitering og koordinerer /utarbeider og veileder ift individuelle planer.

Sandbukt aktivitetssenter med aktivisering, sosiale tiltak og arbeidstrening til personer med psykiske lidelser og funksjonshemninger.

BULA- huset (Balsfjord ungdom leder an) er forebyggende tiltak/møteplass med aktiviteter til ungdom. I 2018 blir den 11. ”BRY-DÆ”-forestilling sluttført. V –er forebygge arbeid rettet mot ungdom i samarbeid med kulturskolen, BULA, kirken og lokale organisasjoner, næringsliv mm.

Tirsdagsklubben gir sosialt tilbud til personer med utviklingshemming en kveld



i uka, vil få tilbud fra bolig tjenesten funksjonshemmede fra 2018.

Med den stramme budsjett rammen må Enhet Psykisk helse, Rus og Rehabilitering ha særlig oppmerksomhet på følgende områder:

Rusfaglig arbeid videreføres med prosjektmidler i 2018, og erfaringer fra arbeid med prosjektstilling boligsosiale midler (opphør 2017) vil tas med i utredninger for aktivitetshus/godt nok. Det vil bli begrenset kjøp av tiltak innen grønt omsorg/arbeid.

Antall leiebiler er begrenset, medfører noe behov for bruk av private biler i tjenesten.

Det må jobbes videre med tilstedeværelse på jobb, og trivselstiltak for å holde sykefraværet så lavt som mulig.

Det er ikke handlingsrom for nye brukere med større hjelpebehov, eller ivareta utvidede hjelpebehov utover det som er lagt inn i budsjettet. Det er og vil utredes flere varige og midlertidige tiltak som berøres av nedtrekk i 2018- dette medfører redusert tilbud for individrettete oppfølging, samt opplæring og trening for unge til dagliglivets gjøremål og aktiviteter, både innen funksjonshemmede og rus- og psykisk helsefaglig arbeid.

8.30 BARNEVERNSTJENESTEN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som barneverntjenestens netto budsjett ramme, jfr. budsjettets talldel.

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til

rett tid. I tillegg skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår.

Ansvar og arbeidsoppgavene til barneverntjenesten er regulert i barnevernloven med forskrifter. Loven gjelder for alle barn fra 0–18 år som oppholder seg i kommunen. Ungdom som er under et tiltak kan, før fylte 18 år, samtykke i ettervern. Da kan iverksatte tiltak opprettholdes eller erstattes av andre tiltak inntil ungdommen fyller 23 år.

Barneverntjenestens ansvar og arbeid består i av å gi råd og veiledning til foreldre og barn som er i en vanskelig situasjon, gi hjelpe- og støttetiltak i hjemmet, ivareta barn som har behov for et omsorgstilbud utenfor hjemmet og samarbeide med andre offentlige instanser for å ivareta barn og unges interesser. Barneverntjenesten har et lovmessig ansvar å drive forebyggende virksomhet og sørge for å iverksette tiltak tidlig slik at varige problemer unngås.

Barneverntjenesten har kontorsted på Storsteinnes. Tjenesten har 6 årsverk hvorav tre er opprettet på bakgrunn av øremerkede midler over statsbudsjettet, disse videreføres også i 2018.

Innenfor budsjett rammen må barneverntjenesten ha særlig oppmerksomhet på følgende områder: Komme tidlig inn med tiltak der det er nødvendig og til barnets beste. Barneverntjenesten merket et stabilt høyt antall alvorlige meldte bekymringssaker, derfor vurderes det forebyggende arbeidet som særdeles viktig. Det er viktig med nær dialog med administrativ og politisk ledelse i kommunen slik at en sikrer informasjon vedrørende kostnadskrevende og kompliserte tiltak.



For 2018 har barneverntjenesten følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon: Gjennom tidlig intervensjon ivareta barn og unge i et forebyggende perspektiv for å oppfylle kommunens lovmessige plikt i hht. Lov om barneverntjenester. Tjenesten vil ha fokus på å informere kommunens innbyggere om hvordan barneverntjenesten jobber, samt tverrfaglig samarbeid med tjenester som arbeider med barn og unge.

For øvrig må barneverntjenesten i 2018 ha fokus på kompetansehevende tiltak hos ansatte. Dette med bakgrunn i forslag til oppgaveendringer mellom kommunalt nivå og Bufetat, samt konsekvenser ved innføring av ny struktur- og kvalitetsreform i barnevernet.

8.31 FLYKTNINGER

For budsjett år 2018 er det utarbeidet ett budsjett som skal dekke flyktningetjenestens driftsbudsjett jf. talldelen i økonomiplanen.

Rammen skal dekke tjenestens virksomhet innen; Programveiledning, bosetting og integrering. Tjenesten skal i 2018 gi tilbud til flyktninger som er bosatt i 2016, 2017 og forberede og følge opp bosetting i tråd med vedtak for videre bosetting. Tjenestetilbudet er bistand og hjelp med samtlige praktiske gjøremål ved bosetting, herunder å bidra og legge til rette for å etablere gode samarbeidsformer for ett tverrfaglig arbeid. I og med at kommunen har bosatt mange barn og unge er skole, barnehage og ulike helsetjenester viktige samarbeidsparter. Dette i tillegg til NAV.

I økonomiplanen videreføres utgiftsdekning til 20 % helsesøster stilling, samt at det videreføres 50% stillingsressurs til NAV i 2018. For

flyktningetjenesten er det i økonomiplanen 50 % boveileder-/hjemmekonsulentstilling, 50 % flyktningkonsulentstilling samt 100% fagleder flyktningetjeneste.

Det er budsjettet med utgift og inntekt slik at nettorammen går i null.

Inntektssiden er basert på integreringstilskudd for allerede bosatte flyktninger. Bosetting av nye flyktninger i 2018 er lagt inn som tiltak i budsjettet og er således ikke med i budsjettallene. Utgiftssiden er budsjettet inn med kjente utgifter. Dersom bosettingen blir ihht planen, og det ikke kommer vesentlige uforutsette utgifter, vil det sannsynligvis bli et «overskudd» også i 2018. Årsak til mulig overskudd i 2018 er dels at utgiftene til en del felleskostnader til administrasjonen av flyktningtjenesten ikke er med i tallene. Dels at utgiftene til de bosatte sannsynligvis ikke vil tilsvare tilskuddet for disse (man får integreringstilskudd over 5 år).

8.32 FELLESOMRÅDE HELSE OG BARNEVERN

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som fellesområde helse og barneverntjenestens netto budsjettamme, jfr. budsjettets talldel. Rammen skal dekke utgifter til enhetsleder og merkantil ansatt. Merkantil stillingsressurs fordeles på tre enheter.

For 2018 har fellesområde for helse og barnevern følgende mål for sin drift- og tjenesteproduksjon:

Stort fokus på økonomistyring, koordinering og utvikling av tjenesten innenfor helse og barnevern, samarbeid på tvers av tjenester og samhandlingsreformen. Enheten merker



utfordringene kommunen har som følge av den demografiske utviklingen. Det er derfor viktig å ha fokus på dette.

8.33 BALSFJORD FOLKEBIBLIOTEK

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Folkebibliotekets netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke bibliotekets virksomhet innen: Utlån av bøker og medier, fjernlån, forvaltning av dokumentsamlinga, nettkatalog (Micromarc), ulike arrangementer, samarbeid med fylkesbiblioteket og andre bibliotek.

Biblioteket har 100 % stilling og 18 % renhold.

Med den stramme budsjetttrammen må Balsfjord Folkebibliotek ha særlig oppmerksomhet på å fortsette å øke utlåns- og besøkstallene, da biblioteket flere år på rad har kommet meget svakt ut på statistikker.

For 2018 har Balsfjord Folkebibliotek følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Overordnet mål: å drive i samsvar med Lov om folkebibliotek av 20.12.85 nr. 108.
- Å øke utlåns- og bruksstatistikk med økt aktivitet.
- Videreføre og videreutvikle nye aktiviteter rettet mot publikum.
- Avtalefestet samarbeid med grunnskolebibliotekene og Hamnvåg montessoriskole.

8.34 BALSFJORD KULTURSKOLE

For 2018 bevilger kommunestyret ett beløp som Kulturskolens netto budsjetttramme, jfr. budsjettets talldel. Denne rammen skal dekke Kulturskolens virksomhet innen undervisning til barn og voksne i kommunen.

Kulturskolen har i dag 3,52 stilling fordelt på 5 personer.

Kulturskolen gir i dag tilbud til ca. 130 elever fra hele kommunen i tillegg til et voksenkor og et korps.

Med den stramme budsjetttrammen må Kulturskolen ha særlig oppmerksomhet på å holde elevmassen på en størrelse som ikke medfører overforbruk.

For 2018 har Kulturskolen følgende mål for sin drift og tjenesteproduksjon:

- Videreføre kulturskoletilbudet der det er i dag.
- Se på mulighetene for å utvide med nye tilbud.
- Selge tjenester til kor og korps.
- Videreføre/-utvikle følgende tiltak: HelgeSeminar, Ungdommens KulturMønstring, Turné, Høst- og vårkonsserter og Vårens Vakreste MusikkEventyr.
- Utvikle nye fremføringsarenaer.
- Videreutvikle samarbeidet med Lyngen og Storfjord om talentsatsning.
- Samarbeide med andre instanser som arbeider med og for barn og unge.
- Videreutvikle arbeidet med Den Kulturelle skolesekken.



9 OVERSIKT OVER NEDTREKK 6,0 MILL I 2019-2021

Innsparingsmål fra økonomiplan 2017-2021 var på kr 15,0 mill pr år. Gjennom prosesser i 2017 (k-sak 20/17 videre i 2017 relatert til «godt-nok») er det innarbeidet innsparinger på om lag kr 9 mill. Resterende innsparingsmål på kr 6 mill er for årene 2018-2020 er fordelt på rammeområdene andelsmessig likt ut fra nettorammene i budsjett 2018, jfr kolonne A i tabell nedenfor (ihht rådmannens forslag).

Dette fordelingsgrunnlaget fremgår av kolonne F i tabellen (tilsvarende kolonne A). Fordelingen pr rammeområde fremgår deretter av kolonne F.

Driftsrammene for årene 2019-2021 ETTER dette nedtrekket fremgår av kolonne I-K, som for øvrig også samsvarer med oversikten i kapittel 1.2.

(alle tall i 1000 kr)	Budsjett 2018	Økoplant (før saldering 6,0 mill)			Forordnings- grunnlag	For-deling -6 000	% av 2018	Budsjett 2018	Økoplant (etter saldering 6,0 mill)		
Rammeområde	A	B	C	D	E=A	F	G=F/A	H=A	I=B-F	J=C-F	K=D-F
1 Politisk Styrings-/folkev.organe	2 756	3 096	2 756	3 096	2 756	-47	-1,7 %	2 756	3 049	2 709	3 049
11 Rådmannen m stab	8 538	8 023	7 624	7 624	8 538	-144	-1,7 %	8 538	7 879	7 480	7 480
13 Økonomi og interntjenesten	14 746	14 579	14 579	14 579	14 746	-249	-1,7 %	14 746	14 330	14 330	14 330
14 Plan og forvaltning	11 668	11 432	11 432	11 432	11 668	-197	-1,7 %	11 668	11 235	11 235	11 235
15 Havn	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0
16 Brann og redning	5 128	5 048	5 048	5 048	5 128	-87	-1,7 %	5 128	4 961	4 961	4 961
17 Landbruk	2 235	2 139	2 139	2 139	2 235	-38	-1,7 %	2 235	2 101	2 101	2 101
18 Næringsarbeide	518	518	518	518	518	-9	-1,7 %	518	509	509	509
19* Fellesutgifter sentraladm	20 194	18 746	18 746	18 746	20 194	-341	-1,7 %	20 194	18 405	18 405	18 405
20 Laksvatn Oppvekstsenter	12 110	12 089	12 089	12 089	12 110	-205	-1,7 %	12 110	11 884	11 884	11 884
21 Nordkjosbotn skole og SFO	14 953	14 953	14 953	14 953	14 953	-253	-1,7 %	14 953	14 700	14 700	14 700
22 Storstene skole, SFO	26 893	26 893	26 893	26 893	26 893	-454	-1,7 %	26 893	26 439	26 439	26 439
23 Sand skole	14 516	14 516	14 516	14 516	14 516	-245	-1,7 %	14 516	14 271	14 271	14 271
24 Malangseidet skole og SFO	3 580	3 580	3 580	3 580	3 580	-60	-1,7 %	3 580	3 520	3 520	3 520
25 Voksenopplæring	1 809	1 809	1 809	1 809	1 809	-31	-1,7 %	1 809	1 778	1 778	1 778
29 Fellesutg. skole, SFO og vokse	3 924	3 639	3 639	3 639	3 924	-66	-1,7 %	3 924	3 573	3 573	3 573
31 Nordkjosbotn barnehage	5 983	6 190	6 190	6 190	5 983	-101	-1,7 %	5 983	6 089	6 089	6 089
36 Malangen barnehage	5 175	4 605	4 605	4 605	5 175	-87	-1,7 %	5 175	4 518	4 518	4 518
37 Moan barnehage	8 525	8 921	8 921	8 921	8 525	-144	-1,7 %	8 525	8 777	8 777	8 777
39 Fellesutgifter barnehager	10 869	10 869	10 869	10 869	10 869	-184	-1,7 %	10 869	10 685	10 685	10 685
41 Hjemmetjenesten Laksvatn	4 598	4 598	4 598	4 598	4 598	-78	-1,7 %	4 598	4 520	4 520	4 520
42 Hjemmetjenesten Nordkjosbotn	8 250	8 250	8 250	8 250	8 250	-139	-1,7 %	8 250	8 111	8 111	8 111
50 Omsorgstjenesten Malangen	25 997	26 182	26 182	26 182	25 997	-439	-1,7 %	25 997	25 743	25 743	25 743
51 Balsfjord bo- og servicesenter	52 144	52 504	52 504	52 504	52 144	-881	-1,7 %	52 144	51 623	51 623	51 623
52 Boligtjenesten funksjonshemmede	22 111	22 559	22 559	22 559	22 111	-373	-1,7 %	22 111	22 186	22 186	22 186
59 Felles helse og omsorg	6 102	6 102	6 102	6 102	6 102	-103	-1,7 %	6 102	5 999	5 999	5 999
60 NAV Sosial	4 909	4 909	4 909	4 909	4 909	-83	-1,7 %	4 909	4 826	4 826	4 826
61 Lege og miljørettet helsevern	10 358	10 358	10 358	10 358	10 358	-175	-1,7 %	10 358	10 183	10 183	10 183
62 Ergo- og fysioterapitjenesten	2 736	2 736	2 736	2 736	2 736	-46	-1,7 %	2 736	2 690	2 690	2 690
63 Helsesøstertjenesten	2 532	2 532	2 532	2 532	2 532	-43	-1,7 %	2 532	2 489	2 489	2 489
64 Psykiatri og rehabilitering	18 564	18 716	18 716	18 716	18 564	-314	-1,7 %	18 564	18 402	18 402	18 402
65 Barnevern	10 484	10 484	10 484	10 484	10 484	-177	-1,7 %	10 484	10 307	10 307	10 307
66 Flyktninger	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0
69 Fellesutgifter helse	1 227	1 227	1 227	1 227	1 227	-21	-1,7 %	1 227	1 206	1 206	1 206
70 Folkebibliotek	752	752	752	752	752	-13	-1,7 %	752	739	739	739
71 Kulturskolen	1 863	1 863	1 863	1 863	1 863	-31	-1,7 %	1 863	1 832	1 832	1 832
80 Byggeforvaltning	8 533	8 933	8 933	8 933	8 533	-144	-1,7 %	8 533	8 789	8 789	8 789
Sum	355 282	354 350	353 611	353 951	355 282	-6 000	-1,7 %	355 282	348 350	347 611	347 951

*kr 2' er avstemt på ramme 19 ved innlegging i budsjettssystem. Oversikten ovenfor har dermed tilsv. differanse mot skjema i kap 1.2.